

SBORNÍK PROJEKTOVÝCH AKTIVIT

Rozvojový program

Podpora logopedické prevence v předškolním vzdělávání v roce 2013

Číslo rozhodnutí : MŠMT 31435/2013 – 1

Název projektu

„ Aby děti uměly správně mluvit“

OBSAH

Logolympiáda – Pohádka O budce	3
Logolympiáda – O veliké řepě	7
Logolympiáda - O Koblížkovi	12
Logolympiáda - O neposlušných kůzlátkách	18
Logopedická intervence	24
Skupinová logopedická péče – září	35
Skupinová logopedická péče – říjen	41
Skupinová logopedická péče - listopad	48
Skupinová logopedická péče - prosinec	56

LOGOLYMPIÁDA

PUTUJEME ZA POHÁDKOU – „ BUDKA „

Projektový den v přípravné třídě

Projektový den :	Logolympiáda
Pedagogický dozor :	dvě učitelky, dvě asistentky třídy
Čas :	dopoledne (4h)
Datum:	27. 9. 2013
Vyučující :	Mgr. Jindřiška Gaďourková

Charakteristika

Projekt je zaměřen na rozvoj jazyka a logopedii - rozšíření slovní zásoby a její aktivní používání, dokonalé procvičování problematických hlásek, rozvíjení dýchacích funkcí a grafomotoriky. Projektové aktivity přispějí k rozvoji řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, porozumění, poslechu) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování).

Základní cíle projektu:

- osvojení a upevnění procvičených hlásek
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- procvičit gymnastiku mluvidel
- formou soutěží zaměřit se na rozvoj smyslů
- procvičení zrakového a sluchového vnímání
- procvičení jemné a hrubé motoriky
- správná výslovnost hlásek
- poslech, dramatizace

Specifické cíle:

- * zvládnout základní jazykové dovednosti
- * rozvoj poznávacích procesů
- * rozvoj senzibility k okolí
- * rozvoj tvořivých schopností
- * přednášet říkadla samostatně i s ostatními dětmi
- * schopnost kooperace při řešení úkolů v týmu a s rodiči
- * umět se sám rozhodnout, vybrat si, samostatně pracovat
- * tvořivé dokončení příběhu, dramatizace

Klíčové kompetence:

Sociální a personální kompetence: spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

Komunikativní kompetence: ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělené, otázky i odpovědi

Kompetence v učení: soustředěně pozoruje, klade otázky a hledá na ně odpovědi, objevuje, všímá si souvislostí aktivně se raduje z toho, co samo dokázalo a zvládlo

Činnostní a občanské kompetence: spolupracuje s ostatními chová se odpovědně ,komunikuje s ostatními

Organizace prostorová: školní třída, herna, video učebna

Organizace časová: dopoledne

Očekávané výstupy dítěte (dítě se naučí):

- rozvíjet smyslové vnímání
- zvládat prostorovou orientaci
- správná výslovnost
- ovládání dechu i intonace řeči
- srozumitelné vyjadřování
- porozumění slyšenému (pokyny, formulování otázek)
- sluchové a zrakové rozlišování hlásky ve slově
- chovat se bezpečně v prostředí školy, v dopravních situacích, na bazéně

Přehled tematických bloků

- v herně
- video učebna s interaktivní tabulí
- školní třída

Pomůcky :

Soubor čepiček pro dramatizaci, papírový domeček, obrazový materiál k pohádce, akvarelové WAX pastely, kostky, omalovánky zvířátek, soubor - Demonstrační obrázky – soubor - Kde zvířátka bydlí?, PC program - Brepta, Těšíme se do školy, pinpongové míčky

Průběh činností:

Motivace – učitelka zazpívá píseň „Pojďte děti, pojd'te sem, dokola si se sedneme, za ruce se uchopíme.....sed do kruhu

Didaktická hra se souborem Kde zvířátka bydlí:

- prohlídka obrázků zvířat
- děti nejprve zvířata správně pojmenují
- rozklad slova na slabiky – vytleskávání

Pracují starší děti

- vzpomenete si na slovo, které bylo nejdelší (nejkratší)?
- kolik mělo slabik?
- jméno kterého zvířete začíná na písmeno...?
- na jaké písmeno začíná slovo medvěd, atd.?

K obrázkům si řekneme básničku s rytmizací

Medvěd

Paci, paci, ručičky,
ťapy, ťapy, nožičky.
Ten, kdo nohy dobře zvedá,
může si hrát na medvěda.
Pojďte děti, brum, brum, brum,
zabručet všem medvědům.

Žába

Skáče žába po blátě,
koupíme jí na gatě.
Na jaký, na jaký,
na zelený strakatý.

Zajíci

My jsme malí ušáci,
nemáme nic na práci.
Trénujeme běh a skoky,
přes pařezy, přes potoky.
Učíme se kotouly,
nekoukáme na bouli

Pejsek v dešti

Prší, prší velké kapky,
pejsek už má mokré tlapky.
Kam se půjde usušit?
V boudě má svůj malý byt.

Myška

Naše malé ručičky udělaly pěstičky,
myška se v nich schovala do břicha se dostala.
A z břicha šup na ramínka
a z ramínek na kolínka ztratila tam klíč, myška už je pryč.

Gymnastika mluvidel :

- olizujeme se jako medvěd, když jí med
- klepeme jazýčkem na dveře

Artikulace : ham ,ham, haf, kvá , mek, mek (nápodoba podle obrázků)

Fonace : foukání na domeček, na ruce, na nohy (je zima)

Poslech pohádky „ Budka „

Otázky k obsahu: (za správnou odpověď dostanou děti bod)

- která zvířátka v pohádce hledají domeček?
- kolik jich v domečku bydlelo, než přišel medvěd?
- proč zvířátka chtěla medvěda domů ?
- bydlí zvířátka opravdu v domečku?
- Kde byste našly myšku, žabku, pejska....?

Soutěže v družstvu : (každý má stejný počet obrázků)

- přiřad' k danému obrázku počet kostek podle počtu slabik (pes)
- ukaž obrázek zvířete, který bydlí v lese
- přiřad' zvířátka od prvního do posledního, jak vstupovala do domečku
- které zvířátko bylo třetí, druhé ..

Práce v počítačové učebně u interaktivní tabuli

Děti s pracují s výukovým programem Brepta, Dětský koutek III.

Práce ve třídě – pantomima

Rodič napodobuje zvířátko – dítě pojmenovává

Vlastní dramatizace

Děti, které budou hrát samy, vyberou odpovídající čepičky, symbolizující jednotlivá zvířátka. Vypravěčem je nejprve učitelka (ukáže dětem, jak vypravěč pohádku komentuje), při dalším opakování pohádky jsou již vypravěči děti. Pohádku opakujeme dle přání dětí (ze zkušenosti vím, že se chtějí vystřídat téměř všechny).

Společné vybarvovat omalovánky zvířátek z pohádky s rodiči

Vyhodnocení logolympiády formou odměny.

Závěr :

Při plnění zadaných úkolů žáci rozvíjeli komunikační dovednosti, samostatnost, soutěživost, spolupráci ve skupinách a dodržování předem stanovených pravidel. Procvičili jsme sluchové i zrakové vnímání, fonaci, rytmiizaci, artikulaci daných hlásek. Zaměřili jsme se na rozvoj smyslu a na prožitky, které napomáhají trvalejšímu zapamatování nových poznatků. Celkově projekt hodnotím jako přínosný v oblastech, které jsme potřebovaly u dětí rozvíjet. Současně jsme se pokusili prohloubit dobrou spolupráci mezi školou a rodiči – formou projektový dne. Z hlediska jejich zapojení do činností hodnotím tuto akci za velmi vydařenou. Poděkovala jsem jim za účast a pomoc. Rodiče se těší na další setkání.

LOGOLYMPIÁDA

PUTUJEME ZA POHÁDKOU – „ O VELIKÉ ŘEPĚ „

Projektový den v přípravné třídě

Projektový den:	Logolympiáda
Pedagogický dozor:	2 učitelky, 2 asistentky
Datum:	dopoledne (4h) 25.10.2013
Vyučující :	Mgr. Zdenka Dohnalová

Charakteristika

Projektový den je zaměřen na rozvoj jazykových schopností dětí po stránce formální i obsahové, rozšiřování slovní zásoby, rozvíjení dýchacích funkcí i grafomotoriky. Do průběhu projektového dne se zapojí rodiče žáků přípravné a první třídy.

Základní cíle:

- upevnění a automatizace správné výslovnosti probraných hlásek
- správná výslovnost hlásek nových
- pracovat s dechem, ovládat tempo řeči, intonaci, sílu hlasu,
- procvičení mluvidel
- procvičení zrakového a sluchového vnímání
- procvičení motoriky
- poslech, vyprávění a dramatizace pohádky
- zapojení rodičů do projektových činností
- seznámení s podzimní přírodou

Specifické cíle:

- rozvoj řečových dovedností
- rozvoj samostatného vyjadřování
- reprodukce říkadel a kratších textů
- spolupracovat s ostatními dětmi a rodiči
- rozvoj poznávacích procesů
- nácvik samostatné práce

Způsob organizace činností:

- skupinová práce
- samostatná práce
- spolupráce ve skupinkách s rodiči
- soutěže
-

Organizace prostorová:

- školní třída
- herna přípravné třídy

Očekávané výstupy:

- srozumitelně se vyjadřovat
- zkvalitnit obsahovou a formální stránku řeči
- porozumět vyslechnutému textu
- adekvátně reagovat na dané pokyny
- rozlišovat správnou a nesprávnou výslovnost
- pracovat s hlasem, správně intonovat ve větách
- spolupracovat s ostatními
- pamatovat si říkadla a písničky
- rozvoj všech smyslů

Pomůcky:

- obrázky pohádkových postav a zvířátek
- obrazový materiál k pohádce
- omalovánky pohádky
- pracovní list ke grafomotorickým cvikům, tužky, pastelky
- lano na přetahování
- modely a obrázky podzimního ovoce a zeleniny
- ovoce a zelenina k ochutnání, druhy cukru
- šátky na zavázání očí
- PC program Těšíme se do školy, Brepta

Průběh činností:

Přivítání a seznámení s obsahem projektového dne

Dobrý den, dobrý den,

to je dneska hezký den.

Dobrý den, dobrý den,

dneska zlobit nebudem!

Gymnastika mluvidel

- **než se dáme do povídání, musíme si procvičit pusinky**
- olizování – lížeme zmrzlinu, čertík, kroužíme jazykem, snažíme se dosáhnout na špičku nosu, jazyk se kýve jako kyvadlo u hodin
- zmenšování a zvětšování čelistního úhlu, mlaskání na koníčky, tůukání jako na dveře,...

Artikulace

- hlasy zvířat, přírodní zvuky, zvuky spotřebičů a dopravních prostředků

Fonace

- foukání na bolístku, snažím se fouknout do pampelišky
- změna síly výdechového proudu

Motivace

Píseň a taneček „ Pod naším okýnkem “

- děti se uchopí za ruce a společně v kruhu obcházejí učebnu.
- po dozpívání sesednou do kruhu a vyprávějí, co všechno kromě jablíček se na podzim sklízí
- vybírají z modelů a obrázků určené druhy
- třídí ovoce a zeleninu
- **starší děti** - určují počáteční hlásku ve slovech
- rozkládají slovo na hlásky
- určují počet slabik

Řídky

Padá, padá dešťíček (*prsty napodobujeme padání deště*)

na veliký deštníček. (*ruka ukazuje kruhový tvar*)

Padá, padá dešťík,

na veliký deštník.

Had leze z díry, (*nápodoba plazení*)

vystřkuje kníry, (*rukama ukazujeme tvar kníru*)

bába se ho lekla, (*vzpažení*)

na kolena klekla,

mě se bábo nelekej, (*gesto ne*)

na kolena neklekej,

já jsem přece hodný had, (*náznak pohlázení*)

já mám všechny děti rád. (*objetí*)

Na podzim vrcholí na zahradách a polích sklizeň. Dozrává ovoce a zelenina, na polích brambory a cukrová řepa. Pro tento týden jsme pro naši práci vybrali povídání o řepě. O takové, jakou ze země tahali babička s dědou, ale i takové, ze které se vyrábí cukr.

Učitelka ukáže cukr, dá dětem ochutnat (smyslové vlastnosti cukru , ukáže obrázek řepy.)

Pohádka O veliké řepě

Učitelka vypráví pohádku O veliké řepě. Vyprávění je doplněno obrázky. Obrázky pokládáme za sebe, jako kdyby postavičky stály v řadě. Ukazujeme si, co to znamená, když někdo „táhne“, aby vytáhl řepu ze země. Podle schopností dětí dáme dětem do ruky provaz a přetahujeme se s nimi. Některé děti si učitelky posadí před sebe, naproti sedí další učitelka s dítětem a s dopomocí se přetahujeme. Táhnutí doplňujeme slovním povzbuzováním: *hej rup...* “ A na druhé straně: *„Ted’ táhne a..*

Rozdáme dětem obrázky a znovu vyprávíme pohádku. Děti mají obrázky v rukou, položené na kolenou nebo na zemi před sebou, některé děti pracují s učitelkou. Voláme na dědu, babku, kočku, ... a prohlížíme si obrázky. Vše doprovázíme zvuky – pes: *haf*, kočka: *mňau*, myš: *ííí*.

Dramatizace pohádky

Rozdáme dětem obrázky s postavičkami z pohádky „O veliké řepě“. Je to dobré pro názornost. Říkáme: *„Daneček je řepa, Kája je vnučka, Sandra je babička, ...”*

Učitelka vypráví pohádku:

Vyrostla nám řepa. Byla veliká, převeliká.
(jedno z dětí sedí na zemi a představuje řepu)

Přišel k ní dědeček, táhl, táhl, ale nevytáhl.
(dítě, které představuje dědečka, táhne za ruce dítěte-řepy)

Dědeček volá babičku.
(dítě-dědeček volá: *„Babičko, pojd’ mi pomoci!”*)

Přijde dítě-babička (nebo paní učitelka) a táhne spolu s dědečkem...

Takto se to opakuje, až se do řady přiřadí vnučka, pes, kočka, myš a společně všichni řepu vytáhnou..

Přetahovaná

- vytvoříme společně s rodiči dvě skupiny, které se navzájem snaží „ o řepu přetáhnout “

Soutěž

Ve skupinách soutěžíme, kdo nejrychleji a správně sestaví pořadí postaviček v pohádce.

Děti rádi zpívají, proto můžeme zařadit písničky:

Kočka leze dírou, Skákal pes, Utíkej, Káčo, utíkej atd. - orientace v časové posloupnosti, do přišel první, poslední, po pejskovi, před myškou, ...

Smyslová výchova

Děti se zavázanýma očima ochutnávají a určují podzimní ovoce a zeleninu

- chutí
- čichem

Grafomotorické cviky

Pracovní list pro rozvoj grafomotoriky: Myška hledá cestičku k řepě.

Práce na interaktivní tabuli

- práce s výukovými programy Dětský koutek, Brepta
- zvukové pexeso
- doplňování pohádky podle obrázků
- hláskové bludiště

Omalovánky

- děti společně s rodiči vymalují zvolenou omalovánku

Společné vyhodnocení projektových činností

- co se dětem a rodičům obzvláště líbilo
- drobné odměny pro děti
- pozvánka na listopadovou projektovou činnost

Závěr

V projektovém dni „Pohádka O veliké řepě“ si děti procvičily a upevnily správnou výslovnost probraných hlásek, komunikační dovednosti, hrubou i jemnou motoriku, procvičily si paměť, smyslové a prostorové vnímání, schopnost vzájemné spolupráce a řešení problémů. Učily se pracovat samostatně, pomáhat méně úspěšným spolužákům. Rozšířily si své znalosti o podzimní přírodě.

Rodičům projektový den nabídl návod, postupy a metody, jakými mohou s dětmi pracovat v domácím prostředí.

U dětí i rodičů se projektový den setkal s velkým ohlasem. Uvedený způsob činností se jeví jako velmi vhodná forma spolupráce rodiny a školy.

Logolympiáda

Projektový den :	Logolympiáda
Pedagogický dozor :	dvě učitelky, dvě asistentky třídy
Čas :	dopoledne (4h)
Datum:	29.11.2013
Vyučující :	Mgr. Tat'ána Peterková

Pohádka o Koblížkovi

Výstupy:

- cílený poslech, seznámení se s pohádkou, pomocí cílené motivace rozvoj slovní zásoby
- vyprávění, procvičení dramatické improvizace, práce se slovem a obrázky
- vnímání nových poznatků všemi smysly – zapojení zraku, hmatu, čichu a chuti
- neverbální i pohybové vyjádření postavy z pohádky – odstranění ostychu z uvolněného projevu
- výtvarné ztvárnění
- upevňování správného návyku držení tužky, pastelek
- rozvoj jazykových dovedností – cítění rytmu, intonace řeči
- učit se samostatně vyjádřit myšlenku, vzpomínku
- podpora rozvoje komunikačních nástrojů – rozhovory, diskuse, sdílená činnost a hra

Činnosti:

- četba i vyprávění pohádky s důrazem na opakující se motivy a intonaci hlasu jednotlivých postav
- vychutnání koblížků
- hrátky s hlasem i pohybem při znázorňování úryvků z pohádky
- využití postaviček z pohádky k procvičení matem. pojmů –před, za
- reprodukce částí pohádky ,dramatizace
- námětové hry

Vlastní činnosti

- prohlížení různých pohádkových knih – leporel
- seznamování s různými podobami textu stejné pohádky
ukázka pohádky „O Koblížkovi" - kniha, leporelo, kazeta
- čtení pohádky, doplněno barevnými obrázky

Pohádka o Koblížkovi

Žili kdysi v malé chaloupce, na kraji vsi, až u lesa, dědeček a babička. Jednou ráno dostal dědeček chuť na koblíhy. A tak šel za babičkou a poprosil ji:

"Babičko, prosím tě, usmaž mi dnes koblížek. Dostal jsem na něj velikou chuť."

A babička mu ho usmažila. Vzala trochu mouky, trochu smetánky, vajíčko a cukr, udělala těsto a na másle koblížek usmažila. Pak ho položila na okno, aby vychladl.

Jenže koblížek byl neposeda. Chvilí kouká nalevo, chvilí napravo, támhle je louka, tam je cesta, za ní les. A už se po té cestě kutálí pryč. Kutálí se kolem té louky, až do lesa.

A potká zajíce:

"Koblížku, koblížku, já tě sním!" A už se olizuje.

"Nejez mě, zajíčku, zazpívám ti písničku." Zajíc nastražil uši a koblížek se dal do zpěvu:

"Já jsem koblížek,
z mouky dělaný,
smetanou mísený,
na másle smažený,
na okně chlazený.
Dědovi jsem utekl,
babičce jsem utekl,
a tobě, zajíčku,
uteču taky!"

A kutálel se, až se za ním prášilo. Než se zajíček vzpamatoval, byl už koblížek pryč.

Kutálel se dál a potkal šedého vlka. Vlk byl stále hladový, jako každý správný vlk, a tak zastoupil koblížkovi cestu a povídá:

"Koblížku, koblížku, já tě sním!" A cení zuby.

"Nejez mě, vlku, zazpívám ti písničku." Vlk zavřel tlamu a koblížek se dal do zpěvu:

"Já jsem koblížek,
z mouky dělaný,
smetanou mísený,
na másle smažený,
na okně chlazený.
Dědovi jsem utekl,
babičce jsem utekl,
zajíčkovi jsem utekl,
a tobě, vlku,
uteču taky!"

Kutálel se dál a potkal medvěda huňáče. Medvěd rád sladké a tak se zálibně dívá na koblížka a povídá:

"Koblížku, koblížku, já tě sním!" A už natahuje tlapy.

"Nejez mě, medvěde, zazpívám ti písničku." Medvěd se posadil a koblížek se dal do zpěvu:

"Já jsem koblížek,
z mouky dělaný,
smetanou mísený,
na másle smažený,
na okně chlazený.
Dědovi jsem utekl,

babičce jsem utekl,
zajíčkovi jsem utekl,
vlkovi jsem utekl,
a tobě, medvěde,
uteču taky!"

Kutálel se dál a potkal lišku chytračku. A ta k němu hned běží:

"Vítám tě, koblížku! Jak jsi hezoučký, kulat'oučký, červeňoučký!"

A koblížek se začervenal ještě víc a byl rád, že ho liška pochválila, a hned spustil svoji písničku:

"Já jsem koblížek,
z mouky dělaný,
smetanou mísený,
na másle smažený,
na okně chlazený.
Dědovi jsem utekl,
babičce jsem utekl,
zajíčkovi jsem utekl,
vlkovi jsem utekl,
medvědovi jsem utekl,
a tobě, liško,
teprve uteču!"

"To je ale krásná písnička," povídá liška a naklonila se ke koblížkovi, "ale já už jsem moc stará a nějak špatně slyším. Vyskoč, posad' se mi na čumák, ať tě lépe slyším. A zazpívej ji ještě jednou a hlasitěji."

Koblížek byl ještě radši. Líbím se jí já a líbí se jí i má písnička. Vyhoupl se lišce na čumák a zazpíval:

"Já jsem koblížek,
z mouky..."

A liška udělala HAM! A snědla ho.

Říkanka s pohybem - nápodoba pohybů a také zvuků zvířat, se kterými se Koblížek během svého putování setkal (zajíc, vlk, medvěd, liška)

Jenže Koblížek se nechtěl nechat od dědečka sníst a tak se protáhnul, že z okna seskočí a poutíká raději pryč – protáhneme si ruce a nohy. Seskočil tedy z okna a kutálel se po cestě pryč – válíme sudy na podložce. Zatím koblížek nikoho nepotkal, zatím ho nikdo nesnědl – ukazujeme prázdné otevřené ústa. Soustředíme se hlavně na polohu [jazyka](#) – lehce ho přisajeme na patro za horní zuby, zkoušíme takto vydržet několik sekund (5 – 10). Ale jak se blíží k lesu, zvířátka ho uviděla a už se olizují, co že se to k nim blíží za dobrotu – lehce pootevřeme ústa a jazykem přejíždíme střídavě po horním a dolním rtu. Snažíme se, aby jazyk tvořil špičku. Poté zkusíme kroužit jazykem kolem dokola celých rtů na jednu i druhou stranu.

První potká Koblížka zajíc (zkusíme zahopsat jako zajíc) a povídá: „Koblížku, Koblížku, já tě sním.“ „I nesníš zajíci. Utekl jsem dědečkovi, babičce, uteču i tobě!“ A už se Koblížek kutálel pryč.

Takto můžeme předvádět jednotlivá zvířata, až se dostaneme k lišce. Jak víme, liška byla rychlá a Koblížka slupla, než se nadál – sevřeme rty k sobě a jazykem zevnitř střídavě tlačíme do jedné a druhé tváře, jako když má liška Koblížka v tlamě.

Protože ale liška věděla, že je správné si po každém jídle vyčistit zoubky – nezapomněla ani teď – čistíme si zoubky jazykem – lehce otevřeme ústa a přejíždíme špičkou jazyka po horní řadě zubů a pak po spodní řadě zubů.

Seznamování s příslovími (pochopení významu):

Kdo se směje naposled, ten se směje nejlíp (chytrá liška)

Pýcha předchází pád (pyšný Koblížek)

Která zvířátka potkal koblížek během své cesty

Zakroužkuj, se kterými zvířátky se potkal koblížek - pracovní list

Koblížková hostina –ochutnávka koblížku

rozlišování barvy a příchutě marmelády v koblížku

Hledání rozdílů

Pracovní list, kde je mezi obrázky 5 rozdílů

Cvičení s pohybem - koulení míče v prostoru, převaly v lehu na zádech (skrčené nohy, ruce spojené pod kolena)

Kutálí se koblížek jako malý talířek.

kutálí se dopředu a pak zase dozadu.

kutálí se doprava a pak zase doleva.

Seznamování s pohybovou hrou **Koblížek a liška** (děti sedí v kruhu a kutálí si míč, který představuje koblížek; uprostřed kruhu je jedno z dětí, které představuje lišku a chytá koulejší se míč)

Dramatizace pohádky „O Koblížkovi“

Děti si vyberou role z pohádky. Babička má šátek, dědeček čepici a zvířátka obličejové masky. Učitelka může dělat vypravěče.

Vybarvování omalovánek

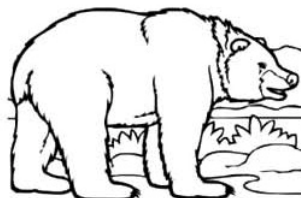
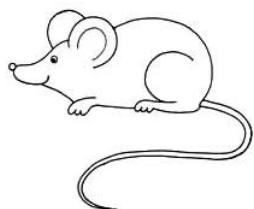
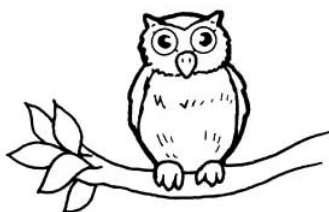
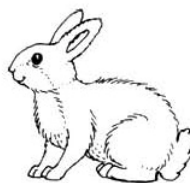

HLEDÁNÍ ROZDÍLŮ

Najdeš 5 rozdílů mezi obrázky?

Zakroužkuj, se kterými zvířátky se potkal koblížek

Společná aktivita dětí a rodičů

Během projektového dne rodiče byli nápomocni svým dětem a zapojovali se do aktivit se svými dětmi

Logolympiáda

Projektový den :	Logolympiáda
Pedagogický dozor :	dvě učitelky, dvě asistentky třídy
Čas :	dopoledne (4h)
Datum:	19.12.2013
Vyučující :	Mgr. Táňa Musilová

„ O neposlušných kůzlátkách “

Charakteristika

Projektový den je zaměřen na rozvoj jazykových schopností dětí po stránce formální i obsahové, rozšiřování slovní zásoby, rozvíjení dýchacích funkcí i grafomotoriky. Do průběhu projektového dne se zapojí rodiče žáků přípravné a první třídy.

Základní cíle:

- upevnění a automatizace správné výslovnosti probraných hlásek
- správná výslovnost hlásek nových
- pracovat s dechem, ovládat tempo řeči, intonaci, sílu hlasu,
- procvičení mluvidel
- procvičení zrakového a sluchového vnímání
- procvičení motoriky
- poslech, vyprávění a dramatizace pohádky
- zapojení rodičů do projektových činností
- seznámení s okolním světem

Specifické cíle:

- rozvoj řečových dovedností
- rozvoj samostatného vyjadřování
- reprodukce říkadel a kratších textů
- spolupracovat s ostatními dětmi a rodiči
- rozvoj poznávacích procesů
- nácvik samostatné práce

Způsob organizace činností:

- skupinová práce
- samostatná práce
- spolupráce ve skupinkách s rodiči
- soutěže

Organizace prostorová:

- školní třída
- herna přípravné třídy

Očekávané výstupy:

- srozumitelně se vyjadřovat
- zkvalitnit obsahovou a formální stránku řeči
- porozumět vyslechnutému textu
- adekvátně reagovat na dané pokyny
- rozlišovat správnou a nesprávnou výslovnost
- pracovat s hlasem, správně intonovat ve větách
- spolupracovat s ostatními
- pamatovat si říkadla a písničky
- rozvoj všech smyslů

Pomůcky:

- obrázky pohádkových postav a zvířátek
- obrazový materiál k pohádce
- omalovánky k pohádce
- pracovní list ke grafomotorickým cvikům, tužky, pastelky
- modely a obrázky hudebních nástrojů
- pomůcky ke smyslové výchově
- šátky na zavázání očí
- PC program Těšíme se do školy, Brepta

Průběh činností:

Přivítání a seznámení s obsahem projektového dne:

„Na stole drobky, kuřata hopky,

málo nás, málo nás, pojd'...mezi nás.“

Gymnastika mluvidel

- **než se dáme do povídání, musíme si procvičit pusinky**
- olizování – lížeme zmrzlinu, čertík, kroužíme jazykem, snažíme se dosáhnout na špičku nosu, jazyk se kýve jako kyvadlo u hodin
- zmenšování a zvětšování čelistního úhlu, mlaskání na koníčky, ťukání jako na dveře,...

Artikulace

- hlasy zvířat, přírodní zvuky, zvuky spotřebičů a dopravních prostředků, hudebních nástrojů

Fonace

- foukání na bolístku, snažím se fouknout do pampelišky
- změna síly výdechového proudu

Motivace

Píseň a rytmika „ Já jsem muzikant “

- děti sedí s rodiči v kruhu
- během zpěvu napodobují hudební nástroje
- po dozpívání se sesednou do kruhu a ukazují si obrázky hudebních nástrojů
- vybírají z modelů a obrázků nástroje, o kterých zpívali v písni
- **starší děti** - určují počáteční hlásku ve slovech
- rozkládají slovo na hlásky
- určují počet slabik

Říkaneky

„Kdo to klepe na vrátka?“ (*nápodoba klepání*)
říkají si kůzlátka. (*ruce k ústům, nápodoba mluvení*)
Bud'te tiše, ani muk, (*ukazováček na rty – nápodoba mlčení*)
snad to není mlsný vlk (*ceníme zuby jako vlk*)

Pohádka O neposlušných kůzlátkách

Učitelka vypráví pohádku O neposlušných kůzlátkách. Vyprávění je doplněno obrázky. Obrázky pokládáme za sebe, jako kdyby postavičky stály v řadě. Říkáme si, jak se mají děti chovat a jak poslouchat své rodiče.

Rozdáme dětem obrázky a znovu vyprávíme pohádku. Děti mají obrázky v rukou, položené na kolenou nebo na zemi před sebou, některé děti pracují s učitelkou. Voláme na pohádkové postavy a doprovázíme : *maminka koza: mééé* hlubším hlasem, *kůzlátka :mééé* dětskými hlásky, *vlk: vrčení*.

Dramatizace pohádky

Rozdáme dětem obrázky s postavičkami z pohádky „O neposlušných kůzlátkách. Je to dobré pro názornost. Říkáme: „*Daneček je vlk, Valérka je maminka koza, Sandra, Kája, Ivošek a Jirka jsou kůzlátka, ...*”

Učitelka vypráví pohádku:

Byla jedna koza a ta měla čtyři kůzlátka. Jednou se stalo, že musela sama odejít na pastvu, a tak shromáždila kůzlátka okolo sebe a povídala: "Já musím, milé děti, odejít a nechám vás tu na chvíli samotné. Vrátko zandám; ale to vám povídám, nikomu neotevírejte, dokud můj hlas neuslyšíte."

Kůzlátka přislíbila, že poslechnou, matka zavřela pevně vrátka a odešla.

Netrvalo to dlouho, přijde vlk a začne volat: "Kůzlátka, má děťátka, Vlk se chystá na kůzlata otevřete vaše vrátka, nesu vám spoustu mlíčka."

Kůzlátka poslouchala, poslouchala, ale potom odpověděla: "Neotevřeme, to není hlas naší maminky, naše maminka má tenký hlásek."

Vlk se tím ale odbýt nedal. Za chvíli přišel zase a volal tenčím hlasem: "Kůzlátka, má děťátka, otevřete vaše vrátka, nesu vám moc a moc mlíčka."

Kůzlátka poslouchala, poslouchala, ale potom odpověděla: "Neotevřeme, to není naší maminky hlas, naše maminka má ještě tenčí hlásek."

Vlk pooděšel, ale za chvíli volala zase hlasem co možná nejtenčím: "Kůzlátka, má děťátka, otevřete vaše vrátka, nesu vám hodně mlíčka."

Kůzlátka poslouchala, ale nemohla tentokráte hlas matky rozeznat. Jedno řeklo: "Je to hlas naší maminky," druhé: "Není," třetí řeklo: "Otevřeme," čtvrté: "Neotevřeme." Nemohla se nijak shodnout, co by měla dělat, až se začala hádat a prát. Začala se trkat a v samé horlivosti vyrazila vrátka.

Vlk vběhl dovnitř a zakousl se prvnímu kůzlátku do nohy. Ještě že se matka koza právě domů vracela, vlka vyhnala a poraněné kůzlátko ošetřila. Kdyby se byla opozdila, mohl vlk všechna čtyři kůzlata sežrat.

Soutěže a hry

Zachraňte kůzlátko

Paní učitelka určí jedno dítě, dvě, tři nebo čtyři děti, které budou v roli kůzlátek. Ostatní děti budou mámy kozy. Pustíme hudbu a všechny děti se začnou libovolnými směry pohybovat po prostoru. Když hudba přestane hrát (paní učitelka ji vypne), musí mámy kozy kolem všech kůzlátek vytvořit ochranný kruh tím způsobem, že je obstoupí a chytí se za ruce. Pak opět pustíme hudbu a hra pokračuje dál stejným způsobem. Děti v rolích kůzlátek prostřídáváme. Čím více bude ve hře kůzlátek, tím obtížnější hra pro děti je.

Co držím v ruce

Děti se posadí po obvodu kruhu. První začne hru paní učitelka z toho důvodu, aby ukázala dětem, jakým způsobem ji lze hrát. Paní učitelka si dá ruce za záda a bude dětem popisovat nějaký předmět nebo děj z pohádky „O neposlušných kůzlátkách“. Hra by tedy mohla vypadat nějak takto: „Držím v ruce předmět, který je dřevěný, dlouhý, na konci zahnutý, a dal by se použít na odehnání vlka od chaloupky.“ Děti se pak snaží uhodnout, o jaký předmět se jedná. Dále pak již ve hře pokračují děti samy.

Kozí štronzo

Děti rozdělíme do dvou skupin. Každá skupina se pokouší udělat pomocí svých těl kozí sousoší. Děti musí dodržet jedinou podmínku, a to že se těla musí spolu dotýkat minimálně jednou částí těla. Obměna může být, že jedna skupina dětí vytvoří kozí sousoší z druhé skupiny podle svých představ. Na závěr pak děti poví, proč to tak udělaly a co se jim na sousoší líbí.

Chytání kůzlátek

Na hrací ploše vytvoříme z lana velký kruh, který bude představovat domeček pro kůzlátka. Děti (kůzlátka) se v něm shromáždí. Stranou stojí dítě (vlk), které jde v rytmu říkanky směrem ke kruhu. Kůzlátka skáčou z dřepu ven a dovnitř kruhu i v jeho okolí. Po skončení říkanky skočí kůzlátka do domečku. Vlk se rozběhne a snaží se chytit děti, které zůstaly kolem domečku (mimo vyznačený prostor). Chycené děti (kůzlátka) se posadí stranou a po dobu příští hry vytleskávají rytmus říkanky

Smyslová výchova

Děti čichají k různým potravinám a předmětům a zkouší uhodnout, jestli je to mléko.

Grafomotorické cviky

Horní oblouk – napodobení skákání kozy a kůzlátek

Práce na interaktivní tabuli

- práce s výukovými programy Dětský koutek, Brepta
- zvukové pexeso
- doplňování pohádky podle obrázků
- hláskové bludiště

Omalovánky

- děti společně s rodiči vymalují zvolenou omalovánku

Ukončení činnosti:

„ Na stole drobky, kuřata hopky,

Mnoho nás, mnoho nás, jdi... pryč od nás! „

Společné vyhodnocení projektových činností

- co se dětem a rodičům obzvláště líbilo
- drobné odměny pro děti
- zhodnocení celého projektu

Závěr

V projektovém dni „ Pohádka O neposlušných kůzlátkách “ si děti procvičily a upevnily správnou výslovnost probraných hlásek, komunikační dovednosti, hrubou i jemnou motoriku, procvičily si paměť, smyslové a prostorové vnímání, schopnost vzájemné spolupráce a řešení problémů .Učily se pracovat samostatně, pomáhat méně úspěšným spolužákům. Rozšířily si své znalosti o okolním světě.

Rodičům projektový den nabídl návod ,postupy a metody, jakými mohou s dětmi pracovat v domácím prostředí.

U dětí i rodičů se projektový den setkal s velkým ohlasem. Uvedený způsob činností se jeví jako velmi vhodná forma spolupráce rodiny a školy.

Logopedická intervence

Komplex činností, působení logopeda za účelem změny.

Logopedická intervence je specifická aktivita, kterou vykonává logoped s cílem:

- identifikovat narušenou komunikační schopnost;
- eliminovat, zmírnit nebo alespoň překonat narušenou komunikační schopnost;
- předejít tomuto narušení - zlepšit komunikační schopnost;

Logopedická intervence je složitý multifaktoriálně podmíněný proces, který se realizuje na třech úrovních, vzájemně se prolínajících: logopedická diagnostika, logopedická terapie a logopedická prevence .

Logopedická diagnostika narušené komunikační schopnosti je východiskem pro poskytování logopedické péče a stanovení logopedické prognózy, při diagnostikování narušené komunikační schopnosti logoped spolupracuje s dalšími odborníky – psychologem, foniatrem atd.

metody logopedické diagnostiky:

- Pozorování – např. pozorovací listy;
- Explorační metody – např. dotazníky;
- Diagnostické zkoušení – např. vyšetřování výslovnosti;
- Testové metody – např. test lateralit;
- Kazuistika – analýza případů;
- Rozbor výsledků činnosti – např. školních výsledků;
- Přístrojové metody – např. artikulografie;

Logopedická terapie – Logopedickou terapii je možno charakterizovat jako aktivitu, realizující se specifickými metodami ve specifické situaci záměrného učení. Jde v podstatě o tzv. řízené učení, které probíhá pod záměrným řízením, usměrňováním a kontrolou logopeda v organizovaných podmínkách logopedických zařízení, popřípadě i mimo ně; může je realizovat i sama osoba s narušenou komunikační schopností – s rodiči, příbuznými, pod vedením logopeda. Při realizaci logopedické terapie logoped využívá metody, které stimulují nerozvinuté a opožděné řečové funkce, metody korigující chybné řečové funkce a metody, které redukuji ztracené řečové funkce .

Metody logopedické terapie rozdělujeme na:

- **Stimulující** nerozvinuté a opožděné řečové funkce;
- **Korigující** vadné řečové funkce
- **Reedukující** zdánlivě ztracené řečové funkce

Logopedická prevence

Na vzdělávání a všestranný rozvoj dětí předškolního věku má vedle rodiny značný význam i přípravná třída, ve které je mimořádný prostor pro vytváření jazykových kompetencí. V tomto předškolním období je možné významným způsobem ovlivnit proces zdokonalování řečových schopností a účinně podpořit zájem o **komunikaci**.

Úkolem jazykové výchovy dítěte předškolního věku je všestranně podněcovat děti ke spontánnímu mluvení a chuti k mluvení, rozvíjet slovní zásobu, smyslové vnímání, tvořivé myšlení, představivost a fantazii dětí, jejich rytmické cítění a pohybovou obratnost.

Preventivní logopedická péče je součástí péče o všestranný rozvoj motorických schopností a dovedností dětí v oblasti jemné a hrubé motoriky a motoriky mluvidel.

Logopedická prevence v předškolním věku hraje důležitou roli při vytváření optimálních podmínek, podporující správný řečový vývoj u dětí, což má vliv na rozvoj celé osobnosti dítěte. Patří sem: rozvoj smyslového vnímání (zrak, sluch, čich, hmat); osvojování přiměřených vědomostí, dovedností a návyků; rozvoj správného mluvního projevu, slovní zásoby; rozvoj motorických schopností – jemná a hrubá motorika; nenásilné začleňování do kolektivu prostřednictvím her a různorodých činností; posilování sebevědomí.

Veškeré činnosti byly dětem nabízeny v rámci tematických celků a dostatečně motivovány. Režim dne v předškolním zařízení byl zaměřen na tyto aktivity: spontánní hry a činnosti dětí, psychomotorická, relaxační a grafomotorická cvičení, didakticky zacílené činnosti, námětové, smyslové a kooperativní hry, individuální a skupinová logopedická cvičení.

Logopedická intervence v mateřské škole byla zajišťována **individuální a skupinovou formou**.

Hlavní zásady logopedické prevence

- postupovat od snadnějšího k složitějšímu a u malých dětí především hravou formou;
- dbát zásady krátkodobého, ale častého cvičení;
- využívat schopnosti napodoby;
- dítě vhodně motivovat, vypouštět výsměch a vyvarovat se nadměrného opravování chyb;
- systematicky cvičit sluch dítěte, aby rozeznalo správné od špatného;
- zachovávat princip minimální akce, tj. cvičit za naprostého uvolnění s co nejmenší silou a námahou, přirozeným hlasem;
- špatně vyslovenou hlásku neopravovat, ale vždy vyvozovat novou, správnou artikulaci hlásky;

Aplikace metod logopedické intervence u dětí předškolního věku

- Aplikace cvičení, postupů na hybnost mluvidel přispěje u žáků k rozvoji artikulace;
- K rozvoji komunikační schopnosti u žáků přispěje aplikace dechových cvičení na pohyblivost a polohování jazyka, rtů;
- Zařazení aplikace cvičení přispěje k rozvoji fonemického sluchu a zrakového vnímání, motoriky a rytmického cítění;
- Ke zvládnutí činností přispěje vhodná motivace, která je pro žáky přínosná;
- Grafická cvičení – jednotažky
- Rytmická „....“

Metody a techniky:

- Řízený rozhovor s rodiči;
- Kazuistické metody, které slouží jako dostupný materiál;

- Využití techniky náhodného, aktivního pozorování, analýzy dokumentů (informace z logopedických, psychologických vyšetření,) a polostandardizovaného rozhovoru s dětmi;

Charakteristika zařízení, v němž probíhalo šetření

Šetření jsem prováděla v přípravné třídě a v první a druhé třídě. Ve dvou běžných třídách je dohromady zapsáno 25, ve věku 5 – 9 let.

Cílová skupina je převážně z přípravné třídy Střední školy a Základní školy Lipník nad Bečvou, Osecká 301. Do logolympiády byly děti zařazeny na základě vstupní depistáže, kterou provedl logoped. U dětí byla diagnostikována **vícečetná dyslalie**, z nichž dvě děti mají **vývojovou dysfázii** a **opožděný vývoj řeči**.

Třída je velká, samostatná, vybavená velkým množstvím různě zaměřených pomůcek pro **všestranný rozvoj dětí**. Veškeré činnosti s dětmi probíhají ve třídě, kde je dostatek prostoru pro hudebně – pohybové činnosti, volné hry a především místo pro **skupinovou logopedickou péči**.

Individuální logopedická péče probíhá v logopedické pracovně. Obě dvě místnosti jsou vybaveny dřevěným nábytkem a hračkami, jsou osvětleny přírodním i umělým světlem. Logopedická pracovna je navíc vybavena pomůckami – logopedickým zrcadlem, počítačem, dřevěnými hračkami, vhodnými obrazovými materiály s textem, s nimiž je individuální logopedická péče nezbytně nutná.

Velmi důležitá je **spolupráce s rodiči**, proto se jednou týdně uskutečňují konzultace s rodiči, kde jsou informováni o vývoji jejich dítěte za uplynulé období. Rovněž poskytujeme poradenský servis, radíme se o našich dalších společných postupech. Důležitým kritériem je, aby spolu s dětmi přicházel i **rodič**, který je také zapojován do průběhu lekcí, ale také získává cenné náměty pro domácí práci s dítětem. Zde rodič sleduje, jak dítě spolupracuje s pedagogem a s ostatními dětmi, jak plní zadané úkoly. Dále získává přehled o schopnostech svého dítěte. Na dítě působí přítomnost rodiče motivujícím a stimulujícím faktorem. Dítě se snaží svému rodiči ukázat, jak je šikovné. Většina dětí cítí v přítomnosti rodiče podporu, zájem o svou osobu, porozumění, apod. Obě strany se mohou naučit lépe mezi sebou komunikovat a spolupracovat. Pro **pedagoga** je také důležité, že může sledovat, jak rodiče působí na své dítě, jaké jsou jejich vzájemné vztahy. Může rodiče taktně upozornit např. na chybné návyky, poradit mu, jak neefektivněji s dítětem pracovat, apod. Jednou za měsíc proběhla s rodiči logoolympiáda, do které se zapojují jak děti, tak i rodiče. Je zaměřena na téma „Putujeme za pohádkou..“

Škola se během roku zaměřuje zejména na plnění výchovných cílů, které jsou součástí nově vytvořeného školního vzdělávacího programu s názvem „**Dnes hra, zítra život**“. Vytvořili jsme si třídní vzdělávací program, jehož obsahovou náplň tvoří měsíční témata a týdenní podtémata, očekávané a klíčové kompetence, potřebné výchovně – vzdělávací materiály a nabídky činností.

Anamnéza :

Vstupní vyšetření bylo zahájeno vytvořením anamnézy osobní a rodinné, kterou jsem zaznamenala do tabulek č. 1. a č. 2. Osobní i rodinnou anamnézu mi poskytli na základě rozhovoru rodiče dětí a údaje z osobních záznamů dětí.

Tabulka č. 1 Anamnéza - údaje

--	--

Osobní anamnéza*Těhotenství matky**Porod**Výživa**Lezení**Sezení**Chůze**První slova**První věty**Lateralita**Ostatní***Rodinná anamnéza***Rodinné prostředí**Matka**Otec**Sourozenci**Sociální podmínky**Ostatní**Logopedická intervence***Vlastní šetření**

Bylo provedeno ve dvou etapách.

V **první etapě** jsem provedla vyšetření všech problémových oblastí, které plní důležitou funkci při rozvoji řeči. Patří sem:

- vyšetření motorických schopností
- vyšetření výslovnosti
- orientační vyšetření sluchu
- zrakové vnímání, zraková paměť
- orientační vyšetření lateralit
- oromotorika
- rozumové schopnosti
- slovní zásoba
- porozumění řeči
- fonemické rozlišování
- rytmické cítění a analýza slov
- gramatická rovina jazyka
- souvislé vyjadřování a vlastní projev

V rámci šetření jsem v první etapě postupovala dle metodické publikace „*Diagnostika předškoláka*.“

Ve **druhé etapě** jsem prováděla logopedickou intervenci formou skupinové a individuální logopedické péče. Mou snahou bylo zaměřit se na všechny oblasti, které plní důležitou funkci při rozvoji řeči. Zaměřila jsem se na tyto oblasti:

- artikulační cvičení
- dechová cvičení
- cvičení na polohování a pohyblivost jazyka a rtů

- fonematický sluch
- vyvození dané hlásky a její fixace

Šetření probíhalo jak ve třídě, tak v logopedické pracovně, kde měly děti klid a mohly se koncentrovat. Postupovala jsem od snadnějších úkolů ke složitějším úkolům a to především hravou formou a krátkodobým cvičením.

V rámci šetření v druhé etapě jsem aplikovala cvičení na rozvoj artikulace a vyvození dané hlásky. Pracovala jsem s knihami „*Učíme se správně mluvit*“, „*Náměty pro logopedickou prevenci*“ a s logopedickým sešitem „*Šimonovy pracovní listy*.“

1. ETAPA ŠETŘENÍ

DIAGNOSTIKA OBTÍŽÍ ŽÁKŮ

Vyšetření motorických schopností

Nejprve jsem zjišťovala stav **hrubé motoriky**. Probíhala názornou ukázkou a opakováním jednoduchých cviků (poskoky na jedné noze, na obou nohách, přeskoky přes dřevěné kostky). Vyšetření **jemné motoriky** jsem zjišťovala hrou s modelínou, kreslením a vztyčováním jednotlivých prstů ze zavřené dlaně („To je táta, to je máma...“)

Vyšetření výslovnosti

V této části jsem využila metodu řízeného rozhovoru. Zaměřila jsem se na analýzu jednotlivých hlásek ve slovech, na začátku, uprostřed a na konci slova. Postupovala jsem od jednodušších slov ke složitějším v krátkých intervalech.

Slova určená k výslovnosti: Bonbon, cibule, maso, tác, voda, les, vozík, kolotoč, věšák, liška, mašlička, štetec, jezeček, koťátko, tiká, koně atd.

Orientační vyšetření sluchu

Vyšetření sluchu jsem provedla v tiché místnosti a to šeptanou a hlasitou řečí. Šeptanou řečí na vzdálenost 6 metrů, hlasitou řečí na vzdálenost 8 metrů. Použila jsem slova jak s hlubokými hláskami např.: Mouka, buben, káva, máma, tak s vysokými hláskami např.: Čaj, cvičí, léčí, šest.

Zrakové vnímání

Vyšetření jsem zaměřila na hledání nesmyslných obrázků, hledání rozdílů mezi stejnými obrázky a skládání obrázků z dílů.

Zraková paměť

Stav zrakové paměti jsem zjišťovala pomocí her jako „Kimova hra“, „Na detektiva.“

Orientační vyšetření laterality

Vyšetření proběhlo pozorovací metodou při navlékání korálků – děti měly za úkol provléknout provázek velkými dírkami korálek. Důležité je, která ruka vede pohyb, ta se stává vedoucí rukou. Úkolem při kreslení bylo zjistit, zda používají pastelky v pravé či levé ruce a jakým způsobem je používají. Chlapec má somatický vývoj v normě, úchop je nesprávný, ruka není zcela uvolněná.

Oromotorika

Artikulační cvičení jsem volila hravou formou, s využitím nápodoby. Zaměřila jsem se na napodobování hlasů zvířat. Cílem vyšetření bylo zjistit artikulační postavení mluvidel – jazyka, rtů a mimiky.

Rozumové schopnosti

Vyšetření proběhlo na základě poznat a pojmenovat barvy, geometrické tvary, vyjmenovat číselnou řadu, umět porovnávat počet (více, stejně, méně), pojmenovat části těla, poznat a pojmenovat domácí zvířata a jejich mláďata, znát své jméno, příjmení, bydliště, vyjmenovat členy rodiny.

Slovní zásoba

Vyšetření slovní zásoby bylo zaměřeno na aktivní a pasivní slovní zásobu. Dětem jsem nejprve předříkávala názvy předmětů na obrázcích a děti ukazovaly prstem, abych zjistila pasivní slovní zásobu. Poté jiné obrázky pojmenovávaly samy na zjištění úrovně aktivní slovní zásoby.

Porozumění řeči

U dětí jsem zjišťovala, umí-li manipulovat s předměty podle pokynů, dovede-li vybrat obrázek podle pokynů, chápat slova opačného významu, a zda dovede vybrat určené obrázky a vyčlenit je ze skupiny.

Fonematické rozlišování

Při vyšetření jsem zjišťovala, zda dítě dokáže rozlišit okolní zvuky, slova podle obrázků (slova podobně znějící).

Rytmické cítění a analýza slov

Šlo o zjištění schopnosti rytmitizace vytváření slov, opakování daného rytmu, slabikování slov a rozlišení první hlásky ve slově.

Gramatická rovina jazyka

Vyšetření probíhalo formou popisu obrázku s používáním předložek. Dále jsem sledovala, zda skloňují podstatná jména, vytváří množná a jednotná čísla. Také jsem se zaměřila na porovnávání věcí podle velikosti, tvoření zdvojnásobin.

Souvislé vyjadřování a vlastní projev

Vyšetření se uskutečnilo na základě popisu obrázku, vyprávění příběhu podle četverice obrázků. Děti měly za úkol poznat pohádkové postavy a reprodukovat pohádku. Vlastní projev byl u dětí zjišťován vyprávěním vlastního zážitku, přednesem básně, zpěvem písně a byly upevňovány zdvořilostní návyky.

2. ETAPA ŠETŘENÍ

Na základě šetření byla u žáků aplikována cvičení formou **individuální a skupinové logopedické péče**. V první části jsem se zaměřila na skupinovou logopedickou péči, kde se snažím rozvíjet tyto oblasti:

- rytmická cvičení (RC)
- dechová cvičení a hlasová cvičení (D a HC)
- gymnastika mluvidel (GM)

- artikulační cvičení (AC)
- smyslová cvičení (SC)
- pohybová hra (PH)
- grafomotorika (GM)
- jednotážky (JT)

1. Rytmická cvičení (RC)

Rytmus je složkou komplexního projevu hybného a zvukového, nikoliv izolovanou funkcí. Proto se v řečové výchově rytmus spojuje s pohyby tělesnými i mluvními. To se jasně projevuje v dětských hrách spojených s říkadly. Rytmizační hry, spojené s mluvními podněty i mluvními reakcemi se konají v kolektivu. Rytmizační cvičení tak zlepšují celkový tělesný stav, aktivují senzomotorickou pohotovost, podporují sebevědomí a zvyšují chuť ke komunikování.

2. Dechová a hlasová cvičení : (D a HC)

Cílem dechových cvičení je prohloubení dýchání a zvládnutí fyziologicky správného vdechu a výdechu.

Velký důraz je především kladen na nosní dýchání a hospodaření s dechem. Základem všech činností, podporující řečové dovednosti, je hluboký, zpočátku vědomý nádech. Výdech lze hlavně provést ústy. Pokud se zaměříme na hospodaření s dechem, snažíme se o to, aby výdech byl co nejdelší, který vyvolá nutnost rychlého nádechu. Dechovým cvičením se děti učí správně hospodařit s dechem při mluvení, ovládat výdechový proud.

Pro zvládnutí správného řečového dýchání je důležité naučit děti nejenom dobře nadechovat a vydechovat, ale osvojit si fázi dechové pauzy (zklidnění) .

Základní rozcvičení:

Klid a zhluboka dýchat. Uvolnění celého těla. Vzpažit, protáhnout se, ospalé zívnutí, uvolnit se - břišní svaly, volně a líně připažit.

Cvičení bránice :

Vystrčit a zatáhnout břicho, několikrát opakovat, rukou přitlačit. Kapacita dechu je hlavně v brániční části. Synchronizovat pohyby bránice s dýcháním (nádech = vystrčit břicho, výdech = zatáhnout břicho).

Rozcvičení břišní stěny: "haf haf ...", "hip hip ..."

Cvičení výdechového proudu :

Nádech nosem a pootevřenými ústy, pomalý hluboký nádech, pomalý výdech. Rychlý nádech, krátká zádrž, malý pohyb hlavy na uvolnění krčního svalstva z křeče po hlubokém nádechu, pomalý výdech (dýcháme na zmrzlé ruce, foukáme do listu papíru, foukáme do zavěšené vatové kuličky apod.) rovnoměrný a co nejdelšího trvání (alespoň 30 s). Vědomá kontrola bránice a objemu vzduchu. Jemná regulace výdechového proudu hrudním svalstvem. Rozšiřuje vitální kapacitu plic, objem hrudníku, sílu dýchacích svalů.

Kapacita dechu :

Řídky říkat na jeden nádech, celé stejnou intenzitou a tempem.

3.Gymnastika mluvidel: (GM)

správná artikulace je mimo jiné závislá na dobře rozvinuté motorice mluvních orgánů (oromotorice), která souvisí s jemnou i hrubou motorikou, proto u předškolních dětí dbáme na to, aby se v první řadě rozvíjela hrubá a jemná motorika a v návaznosti tak oromotorika. Cvičení pro rozvoj pohyblivosti řečových orgánů (motoriky mluvidel) procvičujeme :

- pohyb jazyka
- pohyb rtů
- pohyb dolní čelist
- měkkého patra

Při cvičení hybnosti jazyka se zaměřujeme :

- hlavně na ovládání celého jazyka (vysouvání ,zasouvání jazyka do úst..)
- na procvičování a ovládání stran jazyka (mistička, trubička)
- na procvičení hybnosti hrotu jazyka (vysunutí jazyka – pohyb špičky k levému a pravému koutku ..).
- na procvičování polohování hrotu jazyka nahoru, dolů v artikulačním postavení za horními a dolními řezáky
- na procvičování napětí jazyka v artikulačním postavení za horními řezáky(mlaskání, olizování tvrdého patra špičkou jazyka zepředu – dozadu a naopak).

Pohyblivost jazyka zlepšuje vysouvání z úst, zasouvání do úst, trubička z jazyka, pohyby s vysunutým i zasunutým jazykem, plácání jazykem, kmitání, apod.

Dále děti mohou napodobit koníka mlaskáním jazyka, u čerta třepou jazykem a vydávají „blblbl“, dále napodobují olizování kočky.

Pohyb rtů :

Při cvičení pohyblivosti rtů procvičujeme špulení rtů, vtahování rtů dovnitř úst, stahování koutků úst vpravo- vlevo- současně, a to při rtech pootevřených, zavřených rozkmitávání rtů apod.

Dolní čelist :

Dolní čelist spouštíme a přitahujeme při sevřených i otevřených ústech.

Měkké patro :

Při cvičení měkkého patra je nutné se zaměřit na procvičení jeho správné funkčnosti. Hovořit k dětem pomalu, klidným a podbarveným hlasem s relaxační hudbou.

Pohyblivost tváří rozvíjíme např. nafukováním tváří. Před každým cvikem děti vhodně motivujeme a prováděné pohyby přirovnáváme např. k činnostem, jaké provádí zvířata apod. Současně můžeme předchozí cvičení doplnit o vyvozování

zvuků, kdy dítě napodobuje nejrozličnější zvuky – bzukot mouchy, bručení medvěda, syčení hada, apod.

4. Artikulační cvičení : (AC)

Artikulační cvičení směřují k procvičení dané hlásky a její správné tvoření. Provádí se napodobování pohybů mluvidel a motivací zvuků při vyvozování hlásek (.

5. Smyslová cvičení : (SC)

Jsou rozvržena tak, aby byly procvičeny všechny smysly (zrak, sluch, hmat, čich, chuť). Většinou se jedná o různé hry zaměřené na zvýšení koncentrace a uvolnění. V těchto hrách se děti střídají ve vedoucí úloze tak, aby si zkusily nová řešení, vytváří si spektrum dramatických situací a zvratů a ty je motivují k neomezeným možnostem, které neobjeví v tvůrčím hravém procesu.

6. Pohybová hra : (PH)

Pohybová hra rozvíjí u dětí zdatnost, přirozenou dětskou aktivitu a jsou pro ně relaxací, stimulací i motivací. Při vhodném vedení dětem poskytuje zpětnou vazbu, posiluje jejich kompetentnost a pocit vlastní úspěšnosti. Je dobrým prostředkem pro sebevyjádření i spolu vyjádření.

Hra vede dítě ke :

- smyslu pro rytmus - podle hudby
- pozornosti - reakce na pokyn
- orientaci v tělním schématu - vytvoření nějakého postoje
- vůli - zastavení se v určitém momentu (i když se mi nechce)
- ovládání vlastního těla - nepohnout se
- sluchovému vnímání – rozlišení
- schopnosti se rozhodnout - jaký pohyb budu vykonávat (v tomto případě uplatňují děti i fantazii)
- orientaci v prostoru - zabránit srážce s kamarády
- schopnosti přijmout prohru (
- schopnosti rychle se domluvit, vybrat si kamaráda

Jedná se o různé typy her (honičky, hry se zpěvem, tanečky, pohybová improvizace apod.)

7. Grafomotorika : (GM)

Hlavní předpoklad pro nácvik psaní je určitý stupeň rozvoje grafomotoriky. Za tímto účelem je provádíme různá grafomotorická cvičení. Tato cvičení připravují děti na psaní a označují se jako průpravná nebo přípravná cvičení. Tvary se kreslí uvolněnou rukou, mnohdy je účelné kreslit i na větší formát papíru. Cílem jednotlivých cvičení je koordinace jemného svalstva ruky a zraku, správné držení psacího náčiní, plynulý pohyb ruky po papíře.

V motivačním období je důležité dodržujeme tyto zásady :

- cvičení probíhá několikrát po krátkou dobu

- cvičení od méně obtížného k více obtížnému(cvičení paží, dlaní zápěstí, prstů, koordinace více pohybů)
- grafický záznam cviků zařazujeme až po důkladném procvičení jemné motoriky obtížnému(cvičení paží, dlaní zápěstí, prstů, koordinace více pohybů)
- dbáme na správné sezení a držení těla, tak aby pracovní stůl a židle odpovídaly věku a velikosti dítěte, při sezení mělo zajištěnu dostatečnou stabilitu, mělo nohy opřené o zem (popř. o podložku)
- dbáme na správný úchop psacího náčiní tzv. špetkovité držení
- nejprve volíme větší formát papíru (tabuli)
- grafický cvik provádíme od kraje ke kraji, zleva – doprava, zprava doleva, jednou rukou i oběma rukama současně
- používáme doprovodné básničky či říkanky

Činnosti motivačního období :

- práce na tabuli s houbou a vodou – libovolný obrazec
- kreslení na tabuli štětcem a vodou
- kreslení do písku prstem
- obtahování jednotažek prstem, psacím náčiním pokud možno jedním tahem

Adaptační období:

- bezpředmětné čarání
- tečky
- spirály
- kroužení oběma směry
- oválné kroužení oběma směry
- svislé a vodorovné čáry
- psaní horního a dolního oblouku
- spojené horní a dolní oblouky
- vlnovky
- horní a dolní smyčky
- psaní ležaté osmičky

- ostré a tupé zátrhy
- zuby
- odstředivé a dostředivé čáry

8. Jednotažky : (JT)

V přípravném období se snažíme zdokonalit duševní a motorické složky, které jsou důležité pro psaní. Příprava na psaní se prolíná ve všech výchovách během celého dne a to v hudební výtvarné tělesné pohybové pracovní výchově.

SKUPINOVÁ LOGOPEDICKÁ PÉČE

Září :

1. - anamnéza, logopedická depistáž
2. - procvičení skupiny hlásek : P, B, M

Hláška P

Rytmická cvičení

Padá lupen , po lupenu
Pepa stojí pod lipou,
pojd'te děti, pojd'te honem,
penízky se posypou.
Pod lipou je kupa dětí,
pomáhají Pepovi,
a pak nakupují
za penízek lipový.

děti ukazují, jak padá listí shora dolů
stojí volně vedle sebe
ukazují rukama k sobě k tělu
pohyb prstů shora dolu
rukama ukazují kupu dětí
rukama sbírají listí- dolů, nahoru
převracejí dlaně zprava do leva

Dechové cvičení:

- dýcháme krátce, dlouze
- výdrž - plníme skleničku
- zvedáme břicho

Gymnastika mluvidel

- pohyb rtů – našpulit rty – dáváme pusinku
- pohyby jazyka nahoru a dolů – olíznout si špičku nosu
- uvolnit rty a brnkat prstem o dolní ret (brm)

Artikulační cvičení

Ppp, pepepa, popo, papa, Pepa

Smyslová cvičení

Hra „ Co to bylo?“ Zašustíme papírem, cinkneme lžící, pustíme vodu z vodovodu, pískneme na píšťalku, cinkneme klíči apod.

Děti určují, který předmět zvuk vydává.

Práce na počítači s výukovými programy

Pohybová hra

„Honička“ jedno dítě honí, ale „babu“ může dát jen tehdy, zná-li jméno chyceného.

Grafická cvičení

Dotýkání se desky stolu postupně všemi prsty

Práce mokrou houbou na tabuli. Říkanka „hola, děti, hola,
roztočíme kola.

Dítě maluje kružnice nejprve horní končetinou od ramene, potom od lokte a nakonec zápěstím zprava a vytváří tři různě velké soustředné kružnice.

Děti kreslí motání na papír – při říkance „Hola , hola ..“

Jednotažky

Hláška B

Rytmizace

Buben

Bubnujeme na buben,
Pojďte děti, pojděte ven.
Bubnujeme bum,bum,bum,
Budeme mít nový dům.

děti bubnují pěstičkami do sebe
děti ukazují, že mají jít ven
děti tleskají na nohy, ruce apod.
děti ukazují dům

Dechová cvičení

- cvičení provádíme vsedě, ruka je položena na žaludku – „ bum, bum , pomalý nádech,
přerušovaný výdech

- foukáme na list papíru

Gymnastika mluvidel

„bubnujeme „jazykem do tváří, z koutku do koutku
spouštíme dolní ret „ Zvědavý kluk “

Artikulační cvičení

šeptáme bbb, bububu, bababa

Smyslová cvičení

PL – obrázky si pečlivě prohlédni a věci pojmenuj. Potom vyber pouze hračky. Spoj k sobě dvojice, které k sobě patří.

Práce na počítači.

Pohybová cvičení

Buben řekl

Dítě či učitelka bubnuje na bubínek – „buben řekl“ a vymyslí si nějaký pokyn např. lehněte si, poskočte, apod. – ostatní pokyn co nejrychleji splní.

Grafická cvičení

V míse s pískem hledat mušličky a kamínky - vybírat je a dávat do krabiček

Houpavý pohyb na „ Naše Kačka, ta je skoupá, nejraději se sama houpá „
Jednotažky

Hláska M Rytmizace

Dobrý den	
Dobrý den, dobrý den,	úkony stranou
Dneska máme hezký den.	
Ručkama si zatleskáme,	tleskáme
nožkami si zadupáme,	dupeme
Dobrý den, dobrý den,	otáčení dlaněmi v zápěstí
Dneska máme hezký den.	

Dechová cvičení

foukáme na bolístko – bolavý prst, koleno , ruka
„ opuchlá tvář ! – přelíváme nafouklé tváře

Gymnastika mluvidel

- malíř – malujeme jazykem po patře
- kyvadlo hodin – jazykem z koutku do koutku otevřených úst
- mlsná kočka – olizování rtů jazykem

Artikulační cvičení

ma,me,mi,mo – zvýrazněná artikulace

Smyslová cvičení

Hledání a třídění stejných předmětů stejného tvaru i velikosti (stavebnice, PL)

Práce na počítači

Pohybová hra

Medvěd

Chodí medvěd po zahradě, veliký a huňatý,
Ukaž, ukaž, co dovedeš ty medvídku střapatý.
Děti se drží za ruce a chodí v kruhu kolem dítěte – medvěda, které na konci říkadla ukáže
nějaký pohyb- ostatní napodobují

Grafická cvičení

Dotýkání se palce postupně jednotlivými prsty

Navlékání koleček na provázek (knoflíků na nit)

Motání – „ Motám,motám klubíčka, umím to jak babička.

Jednotažky

Hlásky Ď, Ť,Ň

Rytmizace

Máme doma budíka

Máme doma budíka ti,tak, tik,tak

ale on mi netiká

já však vím co provedu,

odnesu jej k sousedům.

kýváme hlavou

ukazují hlavou ne

ukáží prstem na sebe

Dechová cvičení

„ foukáme brčkem do vody „ – dlouhý nádech, přerušovaný výdech

ť,ť,ť – foukáme si na hřbet ruky

Gymnastika mluvidel

„ lodička se houpá „ – pohyb dolní čelistí

„ děda bafá z fajfky „ – střídavé napětí a uvolnění rtů – oddálení od sebe

- lehké vysunování jazyka

Artikulační cvičení

Říkáme – mála loďka –lodička, výrazná artikulace

Smyslová cvičení

Hra: Co zmizelo ze stolu. Na stole jsou předměty, děti si je prohlédnou, otočí se .Učitelka odebere jeden předmět a děti mají uhodnout, co se schovalo.

PH : “Honzo vstávej „ - „ kolik je hodin „.

Grafická cvičení

-trhání papíru na malé kousky

Mokrou houbou na tabuli dělám tečky. PL – dělám samé tečky, zdobím trička, dečky(děti dělají tužkou tečky do PL).

Jednotažky

Hláška L

Rytmizace

Liška lesem chodí

Liška lesem chodí,
jak se jí to hodí.
Protože jí kručí v břiše,
musí chodit hezky tiše.

Dechová cvičení

- cvičení provádíme vleže na koberci
- motivace: - „Líbí se nám obrázek „- nádech nosem - dlouhý výdech pusou na slabiku jééééé
- jsme překvapeni – jůůůů, Kdo si chce hrát? –jááá
- Foukání do míčků - „foukaná kopaná“

Gymnastika mluvidel

- hláska **L** – otevřeme ústa a jazyk zvedneme nahoru za horní zuby a pláceme s ním dolů
- postýlka – nácvik pohybu jazyka – nahoru, dolů
- motivace: jazyk spinká v postýlce (říkáme áá), zazvoníme zvonečkem – jazyk vyskočí z postýlky za horní zuby
- palačinka – ohnutí špičky jazyka na tvrdém patře, prudkým výdechem jazyk rozvineme
- lížeme čokoládu z horního patra jazykem

Artikulační cvičení

- zpívání písně „Halí belí“ na slabiku Lá Lá

Smyslová cvičení

Hledání písmen v textu (novinové titulky, časopis s většími písmenky) a označení fixem nebo značkovačem určitého písmene - dítě nemusí písmeno umět, hledá jen určitý tvar.
Třídění ovoce – jablíčka, hrušky, určit barvu, počet, tvar – malý, velký
Spočítej jablíčka a hrušky. Jablíčka vybarvi červeně, hrušky zeleně .

Práce na počítači

Grafická cvičení

Poznávání předmětů (hraček) jen podle hmatu - Kimovy hry

PL – rovné čáry nakreslíme, k domečku plot postavíme

Jednotažky

SKUPINOVÁ LOGOPEDICKÁ PÉČE

Říjen :

1. – opakování hlásek M, B, P

Hláška - M

1. Hláška "M" patří mezi tzv. retné souhlásky, není na výslovnost příliš složitá. Nejprve vyzkoušíme, jestli dítě hlásku "M" vyslovuje správně. Jak se "M" správně vysloví? Stiskneme rty, zadržíme dech, otevřeme ústa a hlasitě vypustíme vzduch. Když si dáme ruce na pusku nebo na tváře, cítíme vibrace.

Slabiky a slova: ma, me, mi, mo, mu, má, mé, mí, mó, mů mama-máma, meme-méme, mimi-mími, momo-mómo, mumu-můmu máma, mámo, máme, mami, s mámou, mapa, nemáme, malé, mák, Ema, Adam mísa, míša, miska, mimino, medvěd, pometlo, myš, motýl doma, puma, kóma, guma, lama, roma, moucha, mýdlo, mamut mává, míchá, mele, mete, motá, myje, maluje, komín, dým motýl, med, mouka, mýdlo, domy, meloun, medvěd, malina.

Věty: Máma je doma. Máme doma med. Nemáme Emu. Máma má med. Máma má moku. Dáme domů med. Máma má malé dítě. Máme malý dům. Máma doma mele a motá. Ema má med. V medu je malá moucha. Ema mámě pomáhá. Mámo, mám med. Adam maluje myš. Myš je malá. Tom má malé mýdlo. Umyj mimino, Tome. Máma má meloun. Meloun dá Tomovi, Adamovi a Emě. Potom máma mydlí mimino. Umyji mimino a zametu mouku. My něco máme, něco vám dáme, něco nedáme.

Máme doma chleba s medem, med namazat nedovedem.
Dovede to máma, namaže med sama.

Hláška - B

Pokud dítě umí vyslovit hlásku M, můžeme z ní vyvodit i B. Nejprve stiskneme dítěti nosní dírky. Po vyslovení M slyší dítě, jak správně má znít B. Bez zacpání nosu se hláška vyvodí podobně jako M: stiskneme rty, zadržíme dech, pak otevřeme pusku a hlasitě vypustíme vzduch.

Slabiky: ba, be, bi, bo, bu, bá, bé, bí, bó, bū baba-bábá, bebe-bébé, bibi-bíbí, bobo-bóbó, bubu-búbů, bau, bou

Slova: bába, bábo, bábu, balí, bací, baví, balík, bác, bál, basa, baso, basu, balvan, balet, bacit, bacil, bažant, bažina, bábovka, balit, bádat, báje, bajka, bambus, banán, banka, batole bez, Béda, Béd'a, beseda, beton, bestie, bečí bible, bicí, bič, bída, bidlo, bílek, bílý, bio, bít bob, bobek, bobule, boby, bod, bodat, bodá, bojí, boty, bohatý, boj, bóje, bok, bonbon, bosý, bouda, boule, box, bodlák, boží bum, buk, bude, buben, bublat, bublina, budík, bud', budka, budova, būh, buchta, bujón, bunda by, bych, bys, bychom, byste, kdyby, bydlet, býk, bylina, byt, být blána, bláto, blázen, blatouch, bledý, bledě, blecha, blinkat, blízko, blízky, blok, bloček, bloudit, blond, blondýna, blud, bludička, blýskat, blůza, bledule, bloumá Labe, Libeň, Líba, Kuba, Kubík, Libuše, Boubín, Babylon, cibule, hubený, houba, jablko, kobliha,

klobouk, kabát, náboj, mobilní, obličej, obluda, obuv, obojí, oblek, tabule, nábytek, dobytek, zabil, zubil, zlobil, bobule, babička, bublifuk

Věty: Babička hubuje Bětu. Běta se bojí bubáka. Neboj, bubák není. Kuba bubnuje na buben. Bum bum bum. Libuše volá: Bubák, bububu. Neboj se, Běto. Bába má banán. V balíku jsou boty pro Bětu a pro Kubíka. Libuši bolí obě nohy. Byla v obilí. Buchty jsou v pekáči. Běla bubnuje na buben. V budce bydlí bílí ptáci. Bublifuk dělá bubliny. Bonbóny jsou bez obalu. Bábovka je od babičky. Je bílo. Béd'a plakal. Spadl - bum. Bude mít bouli. Bobina má balík. V balíku jsou buchty od báby. Taky houby od Běty. Pane Bendo, máte nové boty? Taky klobouk a batoh.

Říkaný

Bum bum bouchal Budulínek, bum bum bouchal na buben.
Bubnuje a jeho bába Budulínka hubuje.

U Boubína bouda, u té boudy houba.
Ta houba je bedla, je to bedla jedlá.

Bába volá na Otu: Oto, podej tu botu.
Volá bábu Ota: Je to tato bota?

Byla jedna babka, měla v bedně jabka.
Jabka byla sladká, kulatá a hladká.

Hláška - P

Rty tvoří úplný závěr, zuby jsou mírně od sebe. Výdechový proud vzduchu proráží nehlasně závěr zubů.

Cvičíme nápodobou: pa pa pa, pi pi, po po,

Nedaří-li se nápodoba, dáme vyslovovat šeptem bububu a B se změní v P: pupupu.

Slabiky: pa..., pe..., pí..., po..., pu..., pou...

Slova: padák, pádlo, páka, palác, palec, palice, palivo, paměť, pán, panák, panenka, papež, papír, pára, pec, pecka, pečínka, pekáč, pekař, pelikán, peníze, perník, perlík, pero, petrklíč, piáno, piják, pila, píka, pilot, pilník, pionýr, pisátko, písek, píseň, pískot, pistole, pitva, pohádka, počasí, počty, počítadlo, podpis, pochod, poklad, podnik, podzim, pohár, pohled, polibek, polárka, posel, pozor, povoz, požár, poradna, poukázka, poupátko, pout, pouzdro, poutník, půda, pudr, půjčka, punčocha, pumpa, půl.

Pepa, popel, pipka, Pepík, pepito, papír, opice, slepice, spánek, plot, platí, plete, plátno, plavky, plech, plemeno, pleva, plíce, plicník, plod, plovárna, pluk, plyn, práce, pramen, prádlo, pravda, Praha, prodavač, prut, proutek, pták, ptáčník, psík, pytel, pytlák, pláč, prkno, prší.

Pepa koupil papír. Palec je náš prst. Panenka spí. Pec nám spadla. Pečínka je na pekáči. Pekař peče perník. U potoka kvete petrklíč. Pionýr hraje na piáno. Pepík zpívá píseň. Pohádka se dobře poslouchá. Na podzim pouštíme draky. Poupátko se rozvíjí. Slepice se popelí.

Pepa papá, Pepa pije, potom máma Pepu myje.
Pepa půjde ven, je tam pěkný den.

Paci, paci, pacičky, máma koupí botičky
a tatínek páse, na myší ocásek.

2. - hlásky Ď, Ť, Ň
3. - hláska L

Procvičování motoriky mluvidel – artikulační cvičení

jazyk:

Vypláznout jazyk – olizovat spodní ret, doprava, doleva (jako když se houpe houpačka)

Olizovat horní ret doprava, doleva (špička jazyka směřuje nahoru k nosu)

Olizovat rty dokola (můžete potřít rty Nutelou, medem, marmeládou)

Udělat „bouličku“ – zavřít pusu, jazykem tlačit do tváří (hrát si na opičku – tlačit jazykem uvnitř v puse pod nos, na bradu)

Uvolnit jazyk a pohybovat jím zprava doleva a zpět, pokud možno rychle (dolní čelist musí být v klidu).

Vycenit zuby, olíznout se po obou stranách a táhnout jazyk po patře dozadu, potom se vracet stejným způsobem.

Hra na koníčka – „klapat“ jazykem, jako když „klape“ koník kopýtky

Čertík - rychle vtahovat a zatahovat jazyk dopředu a dozadu, přitom se cvrnká o horní ret, pohyb nesmí být do strany.

Vypláznout jazyk a dělat střídavě špičku a zpátky ho zploštit.

V ústech vytvořit jazykem „mističku“.

Rozplácnout jazyk a stáhnout rty – vytvořit ruličku.

Malíř – jazykem jezdíme pomalým tempem vpřed a vzad na horním patře (tak jako když malíř maluje strop)

rty

Nafukování tváří – střídavě nafukovat levou a pravou tvář, obě dohromady
Špulit rty – střídavě vyslovovat hlásku O – E, U – I (u hlásky O, U musí být rty co nejvíce
našpulené, u hlásek E, I je
důležitý široký úsměv)
Posílat pusinku mamince
Pískání
Prskání – třepeme rty

měkké patro

Kloktání
Pití nápojů slámkou
Šeptat
Foukat brčkem do vody (dělat ve vodě bubliny)

Vyvozování hlásek

1. důležitá jsou přípravná cvičení jazyka a rtů (viz procvičování motoriky mluvidel – artikulační cvičení)
2. až poté můžeme začít s vyvozováním hlásky
3. po vyvození hlásky (tzn. dítě vysloví hlásku správně) ji musíme zafixovat ve slabikách a slovech
4. jestliže, již dítě zvládne správně vyslovit hlásku ve slovech, můžeme přejít k automatizaci hlásky do běžné řeči

2. Hlásky Ď, Ť, Ň

Rytmizace

Máme doma budíka	
Máme doma budíka ti,tak, tik,tak	kýváme hlavou
ale on mi netiká	ukazují hlavou ne
já však vím co provedu,	ukáží prstem na sebe
odnesu jej k sousedům.	

Dechová cvičení

„ foukáme brčkem do vody „ – dlouhý nádech, přerušovaný výdech
ť,ť,ť – foukáme si na hřbet ruky

Gymnastika mluvidel

„ lodička se houpá „ – pohyb dolní čelistí
„ děda bafá z fajfky „ – střídavé napětí a uvolnění rtů – oddálení od sebe
- lehké vysunování jazyka

Artikulační cvičení

Říkáme – mála loďka –lodička, výrazná artikulace

Smyslová cvičení

Hra: Co zmizelo ze stolu. Na stole jsou předměty, děti si je prohlédnou, otočí se .Učitelka odebere jeden předmět a děti mají uhodnout, co se schovalo.
PH : “Honzo vstávej „ - „ kolik je hodin „.

Grafická cvičení

-trhání papíru na malé kousky

Mokrou houbou na tabuli dělám tečky. PL – dělám samé tečky, zdobím trička, dečky(děti dělají tužkou tečky do PL).

Jednotažky

3.Hláska L

Ústa jsou pootevřená, hrot jazyka se opře o horní dásně, za horní zuby. Pohyb jazyka shora dolů sledujeme v zrcadle.

Slabiky: la, le, li, lo, lu, al, el, il, ol, úl

Slova: lano, láme, laň, láká, lopata, loďka, lovec, loket, loupe, loví, lusky, lem, líná, lýtko, lístek, lépe, les, líh, led, lepí, listí, linka, dál, vál, žal, lil, gól, bol, hol, mol, pól, důl, zul, sil, tyl, půl, jíl, chytal, motal, bouchal, motýl, dupal, úkol, jetel, hotel, postel, vozil, točil, datle, pila, jetel, měla, jedla, Hela, Ola, Míla, kolo, teplo, víly, Alice, Alík, mlýn, kluk, mléko, mladí, zlato, malba, náklad, slabý, slon, bolí, boule, ale, koule, síly, balík, balón, malina, culík, polévka, cihla, maluji, poláme, voláme, záliv, salát, poledne, vyletí.

Láďovi náhle napadlo udělat malé letadlo.
Letadlo chvíli létalo, ale potom mu padalo.
Láďa chvíli hlavu kloní, měl tam chybu jako vloni.

Bledule je bledá, Alenka ji hledá.
Hluchavka je hluchá, má jen půlku ucha.

Haló, haló

Haló, haló, co se stalo? Kolo se nám polámalo.
Dokola se zatočilo, u stolu se zastavilo.
Ten, kdo leží pod stolem, ten musí jít z kola ven.

Kamila

Naše Malá Kamila bavila se, bavila,
Foukala mydlinky, byly z nich bublinky.

Rytmizace

Liška lesem chodí,
jak se jí to hodí.
Protože jí kručí v břiše,
musí chodit hezky tiše.

Dechová cvičení

- cvičení provádíme vleže na koberci
- motivace: - „Líbí se nám obrázek „- nádech nosem - dlouhý výdech pusou na slabiku jééééé
- sme překvapení – jůůůů, Kdo si chce hrát? –jásá

- Foukání do míčků - „foukaná kopaná“

pomůcky pro dechové hry:

- svíčka
- bublifuk
- pěna na koupání
- peříčka
- plastové hračky do vany
- brčka
- papír nastříhaný na proužky
- vodové barvy
- flétničky, píšťalky a jiné dechové nástroje
- větrníky

- sfoukněme svíčku

Zapalte svíčku a pomalu do svíčky foukejte. Plamínek musí stále plápolat a nesmí zhasnout.

Gymnastika mluvidel

- hláska **L** – otevřeme ústa a jazyk zvedneme nahoru za horní zuby a pláceme s ním dolů
- postýlka – nácvik pohybu jazyka – nahoru, dolů
- motivace: jazyk spinká v postýlce (říkáme áá), zazvoníme zvonečkem – jazyk vyskočí z postýlky za horní zuby
- palačinka – ohnutí špičky jazyka na tvrdém patře, prudkým výdechem jazyk rozvineme
- lížeme čokoládu z horního patra jazykem

Artikulační cvičení

- zpívání písně „Halí belí“ na slabiku Lá Lá

Pořadí grafomotorických cvičení (od nejjednodušším ke složitějším)

Doteky tužkou (zrníčka pro ptáčky, mák z makovice)

Volné čmárání (rozmotaná vlna z klubíčka)

Klubíčko, motanice

Kruh, kružnice kolem středu (ohrada pro zvířátko)

Svislá čára (mříže pro lva, tráva)

Vodorovná čára (letící šíp, nejkratší cesta od – k)

Šikmé čáry (kopec, déšť když fouká)

Ovál kolem středu (švestky)

Horní oblouk (kopečky)

Dolní oblouk (úsmevy)

Horní obloukový obrat, je užší a ostřejší než horní oblouk

Dolní obloukový obrat

Spirála (šneci, klubíčka)

Vlnovka (vlny na moři, slalomová dráha)

Ostrý obrat (zuby na pile)

Horní smyčka (vypadá jako malé psací e, například kouř z komína)

Dolní smyčka (vlaštovky na drátě)

Výška tónu

Hra: Na zajíčka

Po zahrání vysokého tónu (na flétně, klavíru, xylofonu atd.) zvedne dítě ruce nad hlavu a pořádně se vytáhne do výšky, popřípadně vyskočí jako zajíček. Po zahrání nízkého tónu se

dítě jako zajíček schoulí do klubíčka. Může i hlasem napodobit zvuk (zabručí jako medvěd u nízkého tónu, zapiští u vysokého tónu).

Délka tónu

K procvičování délky tónu je dobré pořídit si frkačku z pouti – dítě tak zvuk nejen slyší, ale i „vidí“. Když vydáme dlouhý tón, je frkačka natažená – dítě si tak délku tónu lépe uvědomí.

Hra: Obr a vrabec

Po zaznění dlouhého tónu dělá dítě dlouhé kroky (jako obr) – chodí dokola, když uslyší krátký tón, začne cupitat drobnými krůčky (jako vrabec).

Hlasitost

Sedněte si s dítětem proti sobě a vyzkoušejte, jestli dovede rozlišit hlasitost tónu. Řekněte slovo hlasitě (můžete z rukou vytvořit „hláskou troubu“, aby dítě zapojilo další smysl – zrak) a potom znovu – potichu. Dítě by vás mělo napodobit. Pokud rozezná rozdíl, snižujte kontrast. Jestliže dítě zvládne i to, zkuste se schovat, aby vás dítě nevidělo a hru zopakujte.

Hra: Slon a myška

Když mluvíte hlasitě, dítě dělá slona. Snaží se co nejvíce dupat. Pokud mluvíte potichu, z dítěte se stane myška a opatrně našlapuje po špičkách.

Tempo

Vezměte bubínek a bubnujte před dítětem v různém tempu. Chvilí p-o-m-a-l-u a pak rychle. Dítě napodobuje. Ze začátku můžete i přehrávat – při pomalém bubnování zvedejte ruce hodně do výšky a při rychlém je nechávejte těsně nad bubínkem. Jestli dítě dokáže tempo rozlišit, otočte se tak, aby vás nevidělo a hru zopakujte.

Hra: Gepard a želva

Když bubnujete rychle, dítě běhá např. kolem stolu (nebo venku) co nejrychleji (v rámci možností, samozřejmě), když bubnujete potichu, z dítěte se stane želva a snaží se co nejpomaleji pohybovat.

Kruh, kružnice kolem středu (ohrada pro zvířátko)

Svislá čára (mříž pro lva, tráva)

Vodorovná čára (letící šíp, nejkratší cesta od – k)

Šikmé čáry (kopec, déšť když fouká)

Ovál kolem středu (švestky)

Horní oblouk (krtince)

Smyslová cvičení

- Označit (viditelný) předmět, který se v místnosti změnil
- Kdo to zvoní? (děti sedí u stolu, mají ruce pod stolem, jedno z nich jde za dveře; mezitím učitelka jednomu z dětí u stolu vloží do ruky zvonek, dítě se vrátí zpoza dveří a hádá, které z dětí zvoní pod stolem)

Hry na procvičování hlásek

- Na nakupování (učitelka vybere hlásku a děti na určené místo nosí co nejvíce věcí začínajících na danou hlásku)
- Slovní fotbal

SKUPINOVÁ LOGOPEDICKÁ PÉČE

Listopad

4. - anamnéza, logopedická depistáž
2. - procvičení skupiny hlásek : Č,Š,Ž

Hláska Č

Rytmická cvičení

Naše malá kočička, děti podřepnou
maličká má očička. palec a ukazováček dají před oči do kroužku
Číhá často na myšku, ruku před obličej, rozhlíží se
kotě čeká v pelíšku..... sednou a skrčí se do klubíčka

Kominíček šel na půdu ruce před sebou a skládáme na sebe do výšky
kominíček koště vzal jako by koště do ruky
kominíček šel na půdu ruce před sebou a skládáme na sebe do výšky
aby komín vymetal..... nad hlavou kroutí rukami
kdepak jsou ty hodné děti rozhlíží se, ruku před obličejem
ty já pěkně pohladím pohladí kamaráda
a kde jsou ti darebáci..... rozhlíží se, ruku před obličejem
metličkou je vyplatím..... hrozí ukazováčkem

Jede, jede vláček, jede, jede vlak,
Pojďte rychle děti, pojd'te nasedat.
Pojedeme k babičce, strýčkovi a tetičce,
Praha, Lipník, stát! Rychle vysedat.
...děti sedí na koberci a postupně se přidávají k prvnímu za sebe, u posledního verše sednou všichni zase na koberec

Sněhuláček panáček..... ukazujeme stříšku nad hlavou
má na hlavě plecháček..... uděláme rukama hrnec na hlavě
místo očí uhlíky..... ukážeme na oči
a až dolů knoflíky..... prsty střídavě vyznačují knoflíky až dolů
chodí, chodí bos..... přešlapujeme z nohy na nohu
a má dlouhý nos..... náznak velkého špičatého nosu

Letí, dráček, letí, za ním kluci, za ním děti!
A všichni se hrnou ven, křičí jeden po druhém
....děti chodí v kruhu a na závěr se otočí na místě a sednou si

Hádanka

Jede, jede panáček, má žlutý zobáček, kde voděnka hrčí, tam zobáček strčí (KAČER

Dechové cvičení:

- Zvedání plyšáka – dýchání pomocí bránice
Popis hry: Děti si lehnou na koberec na záda. Učitelka položí dítěti ruku na žaludek, do míst bránice a úkolem dítěte je nadechovat nosem tak, aby zvedalo učitelce ruku. Jedná se o nádech do bránice. V případě, že dítě provádí cvik správně, může si tam dát ruku samo a plyšáka a kontrolovat tak vlastní nádech.
- Na bobříka mlčení – nádech nosem, kroucení hlavou ne a mlčení při odpovědi na otázky
Popis hry: Učitelka dětem vysvětlí, co to je „bobřík mlčení“ a potom nastává hra. Děti sedí v kruhu. Pracuje se nejprve individuálně s každým dítětem, kdy dítě pevně sevře rty, tak pevně, že mezi nimi není žádná štěrbina, a tím je přinuceno dýchat nosem. Učitelka pokládá jednoduché otázky a dítě kroučí hlavou, že neodpoví a má sevřené rty. Učitelka dítěti pokládá další otázky a sleduje jeho dýchání a reakce. V případě, že děti provádí cvičení bez problémů, je možné dělat Bobříka skupinově. A to tak, že všechny děti sedí v kruhu, mají pevně sevřené rty a paní učitelka pokládá otázky a snaží se všemožně děti rozmluvit. Nesmí chybět v závěru pochvala pro všechny děti, které pěkně pracovaly.
- Foukání do peříčka – krátké a vytrvalé dýchání
Popis hry: dítě udržuje peříčko na stejném místě, foukají dva proti sobě

Gymnastika mluvidel

- Houpačka - ústa široce otevřená, špička vypláznutého jazyka se ohýbá nahoru a dolů (jazyk se houpe)
- Mlsná kočka - vypláznutý jazyk krouživým pohybem olizuje dolní a horní ret
- Stěrače auta - jazyk olizuje horní ret zprava doleva a zpět
- Sekačka - otevřená ústa, vypláznutý jazyk se pohybuje v koutcích vpravo, vlevo (hodiny)
- Čertík - při otevřených ústech drnká jazyk o rty (blblblblblbl)
- Korýtko - ohnutí vypláznutého jazyka do tvaru korýtko, trubičky

Průpravná cvičení

- Hra na ryby: nacvičit šeptem špulení rtů, koutky k sobě
- Voláme kočičku: čiichi
- Voláme na kačku: kač- kač

Artikulační cvičení

Při tvorbě hlásky Č jsou zuby u sebe, rty našpulené do kroužku- jako když chceš pískat nebo foukat a jazyk leží volně, mírně vzadu a nedotýká se zubu. Až umí dítě takhle nastavit rty, jazyk i zuby, vysloví šeptem hlásku Ť několikrát za sebou. No a když při šeptání trochu přitlačí ozve se hlásky Č. Je vhodné trénovat na slovech, která mají Č na konci.

Slova pro upevňování artikulace:

- ...Č: míč, bič, klíč, tyč, meč, puč, kukuč, fuč, koláč, punč, gauč, louč, kolotoč, potápěč, Apač, nač, pláč, boháč, pekáč, kýč, holič, heč, lynč, lepič, lupič, palič, tavič, topič, volič, chladič
- ČA..., ČE..., ČI..., ČO..., ČU...:
čaj, čáp, čapka, čas, čadí, čadit, časopis, část, často, čelo, Čech, čep, čepel, čekat, česat, čelist, čekanka, čedič, čenich, čepec, čest, česnek, četba, četa, Čedok, čeká Čeněk, či, čich, číhá, číst, čítanka, čistota, Čína, činka, čokoláda, čouhá, čoudí, čuňátko, čumák
- -Č-:
luční, tuční, natáčka, slepička, žvýkačka, babička, ovečka, kolečko, značka, kočka, tečka, jablíčka, vajíčka, počty, vláčky, domečky, vánočka, vločka, kvočna, tučňák, kočička, polička, čočka, včelička, čůčka, článek, člun, člověk, čmelák, čpavek, čtení, člen
- **Celé věty:**
Evička má malá očička. Jedeme s Čedokem na dovču. Čeněk je boháč. Apači v Číně nežijí. Na pekáči peče babička buchtičky. Pod čepcem má čilá babička vlasy. Ten vláček se točí dokolečka. Jako moučník je dnes vánočka. Včela letí nad políčkem. Kvočna snáší vajíčka. Vločky v zimě padají často. Čočku nemám rád. Vyjde mi článek v časopise. Čenda má kalkulačku. Jíš čočku? Anička má černou kočičku. Evička má v kelímku čaj.

Smyslová cvičení

Hra „Co do řady nepatří?“ práce na interaktivní tabuli, děti vyškrtávají, co do řady nepatří a popisují, co zůstalo – slova nadřazená

Práce na počítači s výukovými programy

Hra „Zdrobněliny“ děti ze slov dělají zdrobněliny, kočka – kočička, čaj – čajíček, tečka – tečička, člověk – človíček,....

Pohybová hra

„Na zvířátka“, - děti sedí v kruhu na židličkách a jsou rozděleni na kačenky, na rybičky, na kočičky a vyměňují se vzájemně na pokyn podle zvířátek, kterými jsou, na pokyn lovec jde, se mění všechny děti

Grafická cvičení

Rukou kreslíme ve vzduchu kolečka, kroužíme rukou v zápěstí

Pracovní list – Kočičky, Dráček

Jednotažky - na interaktivní tabuli

Hláška Š

Rytmická cvičení

Šiju boty do roboty.....točíme rukama

nemám chleba ani sýra.....kroucení hlavou

kočka mi to všechno snědla.....předvádí pohyb kočky

udělala kšááááá..... rozpřáhneme ruce)

Šašek

Když se tahá za šňůru.....ručičkama naznačujeme tahání
leze šašek nahoru.....ručičkama naznačujeme lezení
Rozhazuje rukama.....rozpažujeme ručičky do stran
vyhazuje nohama.....předkopáváme nohama před sebe
Rolničkama zazvoní.....potřásáme hlavičkou
a takhle se ukloní.....ukloníme se

Sněhové vločky

Tančí vločky na pasece.....točíme se dokola
sukně mají z hedvábí.....točíme se na druhou stranu
pak se s větrem honí v lese, jedna druhou předhání.....honíme se po místnosti
natahují se do výšky.....ruce nahoru a vytahujeme se
vyskakují na šišky.....skáčeme co nejvýše

Jede, jede mašinka, kouří se jí z komínka.....děti představují rukama pohyby vlaku
Jede, jede do dálky, veze vagon polárky
Jede, jede vlak, syčí jako drak.....přidají na pohybu
Letí, letí letadlo, jenom, aby nespadlo.....děti naznačí let letadla
Letí, letí, letí, veze samé děti.

Schovaly se myši

Ši – ši – ši – ši, kde jsou myši?.....děti běhají
Ukryly se v tajné skrýši.....hledáme myšky, ruku před obličej
tady je stříška,.....ruce nad hlavou
tady dvě jasná světýlka,.....ukážeme na očička
dva maličké polštářky,.....lehce se děti štipnou do tváře
tady dvířka od domečku,.....ukáží na ústa
kdo chce vejít do domečku,.....otevrou ústa
ať se dotkne zvonečku.....ukážeme na nos

Šiju, šiju košilku

Ušiju ji za chvíli.
Šiju, šiju kabátek,
naší Dáše na svátek.
.....děti doprovází pohyby jako při šití

Šumí, šumí deštík,

Dášo, nemáš deštník?
Tady šedý deštník máš.
Po dešti pak mi ho dáš.

Hádanka

Malá jablíčka, na ní hlavička (ŠPENDLÍK)
Šedivý kožíšek, maličké oči, když kočku uvidí, do díry skočí (MYŠ)

K tvorbě hlásky Š poslouží hláska Č. Postavení úst, jazyka i zubů je stejné jako u Č. Pak už stačí jen prodlouženě vyslovit hlásku Č a ozve se Š. Nebo zkuste při postavení mluvidel pro Č a napodobit zvuk vláčku - ŠŠŠ. Dobré je trénovat na slovech, která mají hlásku Š na konci.

Slova pro upevňování artikulace:

...š – myš, piš, náš, koš, Miloš, pleš, plyš, tuš, velíš, jíš, Jonáš, jedeš, piješ, dáš, víš, máváš, válíš, kladeš

..š.. – liška, myška, mašle, jíška, ploška, Máša, Vašík, košík, košile, uši, ušije, naše, vaše, hoši, tiše, plošina, ještě, lepší

š...- šála, šálek, šaty, šavle, šofér, šotek, Šemík, šelma, šídlo, šípek, šití, šumí, šunka, škola, škodí, šle, šlape, špenát

- Ša, še, ši, šo, šu

Celé věty:

Náš Matouš má černý koš. Miloš viděl myš. Koš je plný hrušek. Hoši již chodí do školy.

V koši je myška. Vašík má malé štěně. Hoši šli na višně. Dáša má šedivou šálu. Švadlena šije šaty. Ve škole je školník.

Smyslová cvičení

Hra „ Co jsme schovaly pod šátek?“ – děti hmatem určují vhodné předměty – tužka, knížka,...a pojmenovávají je, můžeme děti s předměty i nejprve seznámit.

Práce na počítači s výukovými programy

Pohybová hra

Hra „Myšičko, myš“ – děti jsou v kruhu, jedno dítě je vně kruhu – kočka a druhé je uvnitř kruhu – myš, kočka volá – „myšičko, myš, pojď ke mně blíž“, myš odpovídá – „nepůjdu kocourku, nebo mě sníš!“, pak kocour honí myš, která se mu snaží utéct, pochycení se děti střídají.

Grafická cvičení

Rukou naznačujeme padající déšť

Pracovní list – Kolečka k mašince

- Dešťové kapičky

Jednotažky

Hlásky Ž

Rytmická cvičení

Ježčí rodinka

Ježek dupe po zahradě, dupy, dupy dup. ...jdeme do kolečka a dupeme

Za ním cupe ježčí mládě, cupy, cupy cup. ...jdeme dál po špičkách

A ta hodná ježčí máma, stojí na zahradě sama... zastavíme se a ruce v bok se houpeme v bocích

A směje se rozevlátá, bude dupat jako táta. ...zatočíme se a zadupeme

Žába

Žába leze po žebříku ..ruce před sebe a ze sedu jako že lezeme po žebříku do stoje

natahuje elektriku ...ruce nad hlavou, natahujeme

nejde to, nejde to.....ruce v bok, kroutíme hlavou, dupeme nohama

necháme to na léto....tleskáme

Ježek, ježek, ježatý

Ježek, ježek, ježatý, od hlavy až po paty,.....děti ukazují bodliny na těle
Mračí se a žaluje, na každého, kdo tu je.....výraz v obličeji, ukazování prstem na ostatní
Ježku, ježku, co ti vadí!.....pokrčí rameny
Že tě nikdo nepohladípohladí kamaráda

Hopy, hopy, nožičky,výskoky obounož

Skáču jako žabičky.
Dáme nožky k sobě,
cvičí nožky oběvýskoky zastavit
Velké kroužky, malé kroužky..... Kroužky paží, zápěstí
Utíkají obě nožkyběh
Cupy, dupy, všichni sem
Sedneme si hned na zem.....sed

Hádanka

Uprostřed vajíčka je žlutá kulička.....(ŽLOUTEK)
Jsem – li horká, za chvíli vyžehlím ti košilku.....(ŽEHLIČKA)

Dechové cvičení:

- Foukaná - hluboký nádech nosem, výdech *Popis hry:* Dítě má před sebou papírovou kuličku a snaží se jí jedním výdechem poslat co nejdál
- Závod peříček – nádech nosem, výdechy pusou *Popis hry:* Na okraj stolu dejte dvě peříčka – jedno pro učitele a jedno pro dítě. Kdo dřív přefouká svoje peříčko až na druhou stranu stolu?

Gymnastika mluvidel

- Pusa – děti špulí pusu, jako večer mamince na dobrou noc
- Úsměv – děti předvádějí různé druhy úsměvů
- Stavby - na pokyn předvádějí určité stavby
- Lopatka – z jazyka uděláme lopatku
- Boule - jazyk za tváře a střídavě vytváříme jazykem bouli na tváři

Průpravná cvičení

- Na čmeláky – hra, kdy děti létají jako čmeláci mezi květinami položenými na zemi a bzučíbžžž – bžžž
- Voda žbluňká.....žbluňk – žbluňk
- Pytel spadl z vozu.....žuch

Artikulační cvičení

U hlásky Ž tvorba opět vychází ze Š. Stačí, když dlouze dítě vyslovuje hlásku ŠŠŠ a přidává na hlasitosti. Pak se ozve Ž. Na rozdíl od Č a Š je vhodné hlásku Ž trénovat u slov, kde se vyskytuje na začátku. Je také vhodné vyslovovat hlásku dlouze.

Slova pro upevňování artikulace:

ž..-žok, žolík, žíla, župan, želé, žába, žaloba, ženatý, žlutý, ženich, žehlí, žito, židle, živina, živel, žemle, žák, žalud, žena, žlábek, želva, žaluje
..ž..- kůže, louže, líže, lyže, maže, paže, rýže, nože, Božena, věže, muži, kožich, obživa, Božena, mužík, nožík, ježek, ležela
-Ža, že, ži, žo, žu

Celé věty:

Malá židle je židlička. Žofka žehlí žehličkou. Žvýkám žvýkačku. Božena má nové lyže. Žloutek je žlutý. Žák běží do školy. V louži leží žížala.

Smyslová cvičení

Sluchová diferenciacie č – š – ž : určují podle pokynu učitelky, co je na obrázku, práce na interaktivní tabuli

Pohybová hra

Hra „ Na židličky“ – děti chodí v kruhu okolo židliček, je o jednu židličku méně než je dětí a říkají židle, židličky. Na pokyn tlesknutí, sednou, kdo přebývá, vypadá ze hry

Grafická cvičení

Představujeme poskoky žáby – horní oblouk Rukou naznačujeme padající déšť

Pracovní list – Žáby

- Let hmyzu

Jednotažky

SKUPINOVÁ LOGOPEDICKÁ PÉČE

Prosinec:

Hlásky: C S Z

Tyto hlásky jsou velmi artikulačně náročné a jejich výslovnost bývá často narušena u dětí i dospělých. Ještě než přistoupíme k vyvozování hlásek je potřeba, aby dítě umělo sluchem rozlišit jednotlivé hlásky. Můžeme mu v tom pomoci tak, že nakreslíme zvoneček, hada, mouchu. Dítěti vysvětlíme, že zvoneček cinká a ozývá se u toho hláska C - Cink, had syčí SSS, moucha bzučí ZZZ. Vyslovíme slovo a dítě ukáže, který zvuk slyšelo.

Například

řekneme slovo cedník, opice, klec – dítě ukáže, že slyšelo zvoneček, nebo vyslovíme pes, stan, sova – dítě ukáže, že slyšelo hada, řekneme zima, zvon, leze – dítě ukáže, že slyšelo

mouchu. Je potřeba slova různě střídat, aby dítě neukazovalo automaticky obrázky tak jak je máme nakreslené za sebou, ale abychom si byli jistí, že sykavky opravdu slyší. Pokud dítě správně sluchem rozlišuje jednotlivé sykavky CSZ, můžeme přejít k vyvozování hlásek. Měli bychom začít hláskou C.

Hláška C

Při vyvozování hlásky C musí být zuby stisknuté na sobě (přirozeně, skus nesmí být nakřivo, nebo s předsunutou bradou, apod.). Rty jsou v širokém úsměvu a špička jazyka tlačí na spodní řezáky. Dítě takto nastaví mluvidla a zkouší šeptem vyslovovat hlásku T (TY). Pokud mírně zatlačí ozve se hláška C. Nejdříve můžeme procvičovat slabiky, ve kterých je hláška C na konci, až poté na začátku.

áC, éC, íC, óC, úC

chlapec, palec, pec, klec, koberec, pulec, plavec, vrabec, lovec, kopec, věnec, pletenec, kanec, konec, toulec,

tanec, věc, palác, tác, bác, moc, nemoc, pomoc, krajíc

CA, CE, CI, CO, CU

cín, cíp, cink, cinká, civí, cihla, cibule, cívka, cizí, citlivý, cep, cepy, cena, celý, celá, celé, cela, cement, cedník, celer,

céva, celek, cesta, cáká, cape, capká, candát, cáká, co?, cop, copy, copánek, copak, cokoliv, courá, couvá, cupitá,

cumel, cuchá, cumlá, culí, culík, culíky, opice, lavice, hadice, Vánoce, vejce, udice, více, v noci, ovce, ovoce, plavci,

domáci, ocet, palice, ocel, ptáci, Lucka, placky, packy, necky, pecky, Micka, cvik, cvak, cvaká, chci, nemocný, nocleh,

úcta, vůdce, poctivec, sladce, lehce, pomocnice, otcův, matce, nemocnice

Lucka má copánky. V kleci jsou ptáci. V peci pečeme chleba. Máme dvacet vajec. Slepice snáší vejce. Alice cinká

zvonečkem. Volám o pomoc. Pomoc! Pomoc! U pece máme poklice. Na lavici je hrnec. V ovoci jsou pecky. Hafík dává

pac. Micka má bílé packy.

Macku, Macku, Macinku,

Dej bolavou pacinku!

Medicínu a lék máme,

Hned je na tvou packu dáme.

Medicína má tu moc,

Je nemocným na pomoc.

Máma dala na polici,

Tácky, cedník i poklici.

Na ovoce tácky má,

Na ně dětem něco dá.

Venca koupil tác,

Tác upadl – bác!

Na tácku měl věcí víc,

Teď na tácku není nic.

Rytmizace

Cvrček

Cvrček cvičil celou středu

u Cidliny abecedu.

Pak šel k dcerce do Kostelce,

Cestou cvičil kotrmelce.

rytmizace, hra na tělo

Dechová cvičení

- probudíme cvrčka – dlouhý nádech i výdech - cccccc

Gymnastika mluvidel

- špulíme rty – široký úsměv – střídání

Artikulační cvičení

- báb báb báb plác plác bum – výrazná artikulace, pohyb rukou

Smyslová cvičení

- Čí je to ruka?
- PH – jak si hrají cvrčci

Grafická cvičení

- Cvrček skáče - obloučky

Jednotažky

Hláška S

Hlášku S vyvozujeme buď nápodobou a to tak, že dítě nastaví mluvidla stejně jako u hlásky C a napodobí zvuk „hada“ SSS. Pokud se nedaří nápodobou můžeme využít hlášku C. Dítě stiskne zuby, rty vytvoří úsměv, jazyk opře o spodní řezáky a prodlouženě vysloví hlášku CSSSS – ozve se SSSS.

SA, SE, SI, SO, SU, áS, éS, íS, óS, úS

nos, pás, dnes, ves, pes, vous, lis, kos, kus, hlas, dopis, u nás, nápis, bos, los, kokos, vlas, kompas, podpis, kolos, mráz, peníz, kaz, autobus, globus, jas, bas, sýr, syn, sytý, sype, sýkora, sysel, sypký, sele, seno, sedí, sedne, sedák, sedlák, selka, seká, sekaná, sekačka, sedátko, sova, souká, sojka, solí, sob, sobí, sobi, sobec, sůl, sup, sud, sudička, stan, staví, Standa, Stella, stele, sladký, sladká, sladké, sláva, slaví, slupka, slouží,

sluha, svůj, svoje, svah, svačí, svačina, spí, spánek, spoří, schody, schová, schopný, skok, skoba, sklo, skoupí, skokan, sklenice, slon, slovo, slovník, sláma, postel, kostel, miska, maska, most, post, vosk, páska, pasta, láska, vlásy, postava, mísa, nese, vlasy, kosa, bosa, basa, husa, dusí, visí, osada, násada, osel, posel
Soňa spí v posteli. Pes nese kost. Na míse máme maso. Sova houká v lese. Venku padá sníh. Je tam spousta sněhu.
Postavíme si stan u lesa. Standa je na vycházce v lese. Simona sedí a poslouchá. Standa posílá balík. Slon má slůňata. Kos sedí vysoko na stromě. Houslista hraje na housle. V listopadu padá listí.

Koupil sedlák soudek soli,
A teď doma sádlo solí.
Solí, solí, sype sůl
V soudku bude soli půl.
Na míse je masa dost,

V mase není ani kost.
Sekaná se k tomu nese
Hosté i my najíme se.
Na stůl nesou slaninu,
Sláva, máme hostinu!

Standa vede k lesu husy,
S ním pes jeho jíti musí.
Spolu se psem bývají,
Hejno hus tam hlídají.

Rytmizace

Slimák

Slimák nese chalupu,
utíká s ní v kalupu.

Sojka se mu posmívá,
jak se na něj podívá

rytmizace – tleskání, hra na tělo, ozvučná dřívka

Dechová cvičení

- Slimák nemá ruce – odfukujeme stéblo trávy

Gymnastika mluvidel

- Sekáme trávu - jazyk

Artikulační cvičení

- Sssss – had, slimák se schová

Smyslová cvičení

- Spleení – dvě děti (slimáci) se slepili. Střídáme spleení různých částí těla.
- PH – Šneček

Grafická cvičení

- Slimák leze - vlnovky

Jednotažky

Hláška Z

Hlásku Z můžeme také vyvozovat nápodobou a nebo využijeme k vyvození hlásku S. Opět je nutné, aby dítě mělo stisknuté zuby, rty vytvářely široký úsměv a jazyk tlačil na spodní řezáky. Při takovém postavení mluvidel vyslovíme hlásku SSS a přidáváme hlas, zkoušíme posadit hlas hluboko. Lépe se daří tuto znělost vytvořit, když si dítě ohmatá vibrace na bradě. U hlásky S není znělost na bradě cítit, zatímco u hlásky Z ano.

ZA, ZE, ZI, ZO, ZU, áZ, éZ, íZ, óZ, úZ

zip, zima, zívá, zisk, zinek, Zita, Zina, zídka, zeď, zedník, zelí, zebe, zem, zelený, zelenina, zelený, zedník, záda, zadat, zatím, zase, zalévá, zamyká, zavolá, zátka, zadní, zahradník, závodník, závodí, zajímavý, základ, základna, záplava, zápalka, záhyb, záklon, zákop, záminka, zábava, zob, zobe, zobák, zoo, Zoja, zouvá, zoubek, zuby, zoufalý, zuby, zuje, zubní, zůstane, kazí, koza, vozí, vozík, veze, vozí, mizí, leze, kozy, vázy, váza, chůze, meze, na voze, na noze, blůza, lezou, vezou, zbytek, zbude, zbledne, zbaví, zbohatne, zbojník, zabouchá, zde, zdola, zdobí, Zdeněk, Zbyněk, zdaleka, zjev, zjevení, zlý, zlo, zloba, zhoupne, zhubne, zlato, zloděj, zlobí, zmije, zmatek, zmatený, znak, znakový, známka, známý, zvon, zvonek, zvoní, zvolí, zvykne, zvyklý, zve, kůzle, hnízdo, vzadu, vzal, neznal, poznal, nznak, jizva, pozvání, jazyk, kamzík, muzika, muzikant, v úloze, mezitím To je zima. Zuzana veze vozík. Koza má ráda zelí. Moucha dělá bz. Zuzana má zelený kabátek. Zvonek zvoní. Zdeněk veze zelí na vozíku. Zelí je zdravá zelenina. Honzík si hází. Zem je v zimě zmrzlá. V zoo je zebra, bizon, gazela a jiná zvířata. Zouváme si boty. Ve váze je krásná kytice. V peněženke nosíme peníze. Bolí mě zub a záda.

Honza veze po chodníku,
Malou Zuzku ve vozíku.
Honza letí jako blázen,
Zuzka padá z vozu na zem.
Ze země se Zuzka zvedne,
K vozíku jde, znovu sedne.
Pak zavolá Honzík,
Zvolna jed' můj koníku!
Zvonek zvoní venku,
Vzbudí doma Zdenku.

Zdena zívá odmyká,
U zdi vidí Honzíka.
Vít má zelí na voze,
Nám ho veze i koze.
Zelí veze domů Vít,
Zelňačku z něj bude mít.

Rytmizace

Muzikanti
Muzikanti u muziky
bzum a bzum a bzum,
na pozoun tak vyhrávají,
že zbourají dům.
Rytmizace – hra na tělo, nápodoba hudebních nástrojů

Dechová cvičení

Plamínek svíčky – foukáme jemně, aby se nepohnul
silněji – tancuje
nejsilněji – sfoukneme ho

Gymnastika mluvidel

Dirigujeme – jazykem, bradou

Artikulační cvičení

Muzikanti bzzz – moucha, bzííí – komár, zum zum zum – čmelák atd.

Smyslová cvičení

Ťuk ťuk – děti si ve dvojicích ťukají na záda a hádají, kdo to je.

PH – Já jsem muzikant – zpívání, nápodoba hudebníků

Grafická cvičení

Tráva roste – rovné a šikmé čárky

Jednotažky

Kumulace sykavek C S Z

Někdy se může stát, že se dítěti nedaří správně vyslovit několik sykavek za sebou. Pak je potřeba tato slova izolovaně procvičovat a poté zařazovat do

vět, říkanek a běžné řeči.

Slova: cosi, cesta, cestuje, silnice, slepice, sklenice, svíce, světnice, sice, stavebnice, slunce, svícen, myslivec, vyslanec, budoucnost, tisíce, měsíc, vesnice, cestopis, poslanec, cizina, cizinec, cizí, zácpa, záclona, zcela, horolezec, zaplacený, vzácný, jezdec, pozlacený, zase, sazenice, sezení, sázení, slezina, svázat, sveze, schůze, slzy, smazal, zasadí, zásoba, zastávka, zastavený, zásuvka, zásilka, zásoba, zástěna, zastávka, zastavit, získal, zasypat, zajistit, zápisník, zástup, zamyslet, zvysoka, zůstat, zápas

Zuzana koupila nové záclony. Pojedeme do ciziny. Zazvonil zvonec a pohádka je konec. Ve vesnici byli zajíci. Svázal snop slámy. Dívám se fotbalový zápas. Ulici zasypal sníh. Zajíc sedí u cesty. Po ulici chodí cizí lidé. Hluboce jsem se zamyslel. Vlak zastavil ve stanici. Na koncert přišlo tisíc lidí. Musím zasunout zásuvku. Pes má dlouhý ocas. V soudní síni sedí soudce. Musím si něco zapsat do zápisníku.

Pekař nosí housky v městě,
Kominík mu stojí v cestě.
Jdi mi z cesty kominíku,
Zabílím tě na nosíku.
Jdi mi z cesty pekaři,
Začerním tě na tváři.

Jsou tu zase na podlaze,
Zase nám tu není blaze.
Smetu smetí na podlaze,
Zase se tu sypou saze.

Sázím, sázím zeleninu,
Ruce mám už samou hlínu.
Sázím mrkev, sázím zelí,
Abychom se dobře měli.

Sova sedí sama v lese,
Za celý den nepohne se.
V noci houká: „Vstávej sýčku“,
Potom spolu při měsíčku
Slídí po lese.
Když se měsíc za les schová,
Očima si svítí sova,
Jídlo shánět začíná.
Pak se sýčkem místo spaní,
Zasedají ke snídani.
To je hostina!

Rytmizace

Cinky cinky

Cinky cinky cinkylinky,

chytněte mně za sukýnky.

Až mně všichni dohoní,

zvonek pěkně zazvoní.

Cinky cinky cinkylinky

Rytmizace – hra na tělo, ruce spojíme nad hlavou, hlavou kýváme jako zvonečkem.

Dechová cvičení

Voníme ke květině

Zvon-zvonek-zvoneček – kýváme nejprve celým tělem, pak horní polovinou, nakonec jen hlavou

Gymnastika mluvidel

Zvonek cinká – pohyby jazykem

Artikulační cvičení

Cici, sisi – cisicisi, caca sasa - casacasa

Smyslová cvičení

Cestička – děti jdou za dveře, voňavkou nakapeme na koberec krátkou cestičku – děti po jednom hledají

PH – Sedmikráska – ze dřepu pomalu do stoje – sedmikráska roste

Grafická cvičení

- Včelka létá z kytky na kytku - smyčky

Jednotážky

Hry na procvičování hlásek

- Na nakupování (učitelka vybere hlásku a děti na určené místo nosí co nejvíce věcí začínajících na danou hlásku)
- Slovní fotbal